
De Udvalgte

Et skuespil af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

De Udvalgte	4
Metadata om værket	4
Titel	5
1. Akt: I.	5
2. Akt: II.	18
3. Akt: III.	32
4. Akt: IV.	36
5. Akt: V.	58

De Udvalgte

Kilde Munk, Kaj. 1933. *De Udvalgte*, København: Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck

Indledning

I slutningen af februar 1933, nogle få uger efter at Hitler var kommet til magten, foretog Kaj Munk en "teaterrejse" med ophold i London, Paris og Berlin, og i begyndelsen af juni samme år var *De Udvalgte* skrevet. Mærkeligt nok bærer dette skuespil ikke i det mindste præg af den internationale politiske situation. Dets hovedfigur er den gammeltestamentlige helt David, der regerede i Israel ca. 1000-962 f. Kr., og hvis livsløb er beskrevet i Samuelsbøgerne. Det markerer således på en gang en fortsættelse af Munks behandling af historisk materiale samt en tilbagevenden til det bibelske stof, der havde ligget uberrørt hen, siden han skrev *En Idealist* i 1923-1924. Skuespillets indledende citat, "Forbandet være Menneskets Tvesind", minder om mottoet i *En Idealist* ("Hjertets Renhed er at ville Eet"), og til en vis grad om problematikken i *Pilatus* (1917), der oprindeligt havde titlen, "Vakleren".

Som svar på en meget skarp kritik umiddelbart efter stykkets premiere på Det kgl. Teater i november 1933 betegnede Munk *De Udvalgte* som sit "lødigste og kristeligste Skuespil". Han karakteriserede det som et forsøg på, at skildre de bibelske og historiske personer som nutidige, virkelige, almindelige mennesker på godt og ondt, splittede og tvivlende. Og det var hans agt "at levendegøre for Sind af i Dag hin Bibelens uforfærdede Tankegang, at det at være en Menneskehedens Vejviser ikke er lig med at være Ekspert i det Gode". Selvom David var udvalgt af Gud, var han trods alt blot et menneske og som sådan også fejlende eller syndig. Hovedmomentet i skuespillet, både kompositionelt og fortolkningsmæssigt, er Kong Davids ægteskabsbrud med Batseba i 2. akt. Ifølge Munk består kongens fortjeneste i, at han "i Fald som i Sæde *altid greb efter [Guds] Kjortel*".

Skuespillets form og stil præges af et markant brud mellem 1. og 2. akt, hvor replikker på versform skiftes ud med en ubunden og mere dagligsprogsnær form med en del demonstrativt moderne udtryk.

Genremæssigt udmærker dette skuespil sig ved en blanding af højtidelighed, dristige vittigheder og tilmed lavkomik. Det erotiske som motiv indtager desuden en i Munks dramatik usædvanlig stor plads. *De Udvalgte* rummer en højsang til den lidenskabelige erotiske kærlighed, der forener krop og sjæl, som en gudssendt gave.

De Udvalgte

I Beundring, Ærbødighed, Hengivenhed — den ringe Lærlings for den store Mester — til hin Ukendte, der skrev Samuelsbøgernes¹ Fædrelandshistorie med en Kunst, som var adlet af Troskab mod Sandheden og Kærlighed til Folk og Gud.

„Forbandet være Menneskets Tvesind“:
Djævelen hos Soya².

1. Akt: I.

BJERGSKRAANING NEDEN FOR JERUSALEM

Kong David³ omgivet af Absalon, Amnon, Tamar⁴, Husai og Akitofel⁵, kommer, fulgt af Folket.

- (1) Tamar: Hør da! vi hører dem! Ikke?
- (2) Absalon: Og skimter den. Se, Far, se dèr!
- (3) Amnon: Hvor langt skal vi trave i Heden?
- (4) Tamar: Men er det dog ikke en Lykke,
Amnon, at gaa ham i Møde?

¹*Samuelsbøgernes*: To bøger i Det Gamle Testamente, der samlet dækker perioden omkring Israels oprindelse og tidligste historie, fra dommertiden til Salomons regering. Samuel var både dommer, hærfører og profet. Når bøgerne er opkaldt efter Samuel, skyldes det to forhold: dels at han var den første store figur i bogværket, dels at han var det afgørende instrument i udvælgelsen af Israels to første konger, Saul og David. Bøgernes forfatter - eller rettere, forfattere - er, som Munk skriver, ikke kendte, og bøgerne regnes derfor som en samling af individuelle fortællinger bl.a. den længste, fremstillingen af Kong Davids hoffhistorie i GT: 2 Sam 9-20. [BOE & DSD]

²*Djævelen hos Soya*: Citat fra Carl Erik Soyas skuespil "Hvem er jeg? eller, Naar Fanden gi'r et Tilbud" (1932).

³*Kong David*: Kong David (regerede ca. 1000-962 f.Kr.), Sauls efterfølger, Israels anden konge og den første, der samlede Israel som rige med hovedstad i Jerusalem. I Bibelen beskrives Kong David især i 1. Samuelsbog. [BOE]

⁴*Absalon, Amnon, Tamar*: Tre af Kong Davids børn: Amnon er den ældste, mens Absalon (staves i nutidige opslagværker med "m" til sidst) er den tredje. Brødrene havde dog ikke samme moder, og Tamar var helsøster til Absalon. Munk ser bort fra de historiske fakta og lader Tamar være en niece i skuespillet, sandsynligvis for at kunne skabe et trekantsdrama i handlingen. Man skal være opmærksom på, at Munk i skuespillet anlægger stor digterisk frihed mht. til Bibelens beretning. [BOE & DSD]

⁵*Husai og Akitofel*: To af Kong Davids rådgivere. På nudansk staves Husai dog "Hushaj". [DSD]

- (5) David: Nuvel! saa bier⁶ vi her.
Sønner, lad Folket kun standse!
- (6) Absalon: I Morbærtræernes Skygge
venter vi, Landsmænd, paa Jahve⁷. I Kongens, hans Salvedes⁸, Navn.
- (7) Stemme fra Folket: Absalon, øjner du Arken⁹?
- (8) Absalon: Hvor Bjerget har aabnet sin Favn,
stiger den sejrriig imod os paa Krigernes sejrriige Skuldre.
- (9) Flere Stemmer: Hører I Genlyd af Jublen som Vandfald i Kløfterne buldre¹⁰?
- (10) David: Svar da, mit Folk, med Israels Salmers stormende Brus.
- (11) Folket: Prisende dig, der med Sejren igen vilde stort os forlene¹¹,
hyldende Hyrden, du hented os ud af det Isaiske Hus¹²,
under hvis Stav vi vandt Styrke og lod til een Hjord os forene,
hilser vor Gud og hans Tjener vort samlede, sejrende Folk.
- (12) David: Nej! Lovprisning og Hyldest tilkommer Ham — ham alene.
Løft dine Øjne, o Jakob¹³; thi Verden, du ser, er hans Tolk.
Ørnen, der træder paa Luften, og Fisken, der aander i Vand,
røber hans Visdom. Hans Skønhed spejles af Liljernes Vrimlen.
”Evig er *Han*”, skriver Dagen med Solkridtet tværs over Himlen.

⁶*bier*: Ældre ord eller dialektalt for ”at vente”. [ODS]

⁷*Jahve*: Den gammeltestamentlige betegnelse for Gud var JHWH. For at undgå at udtale Guds navn forsynede de middelalderlige håndskrifter til GT gennemgående konsonanterne JHWH med vokalerne i ”adonaj” (hebraisk for ”herre” i flertal) - deraf dannes formen Jahve og Jehova. [DSD]

⁸*Salvedes*: Ifølge Bibelen salvede profeten Samuel David til konge, jf. GT: 1. Sam. 16,13. At blive salvet betyder, at blive indviet, helliggjort ved påsmøring af salve eller olie. Først med Det nye Testamente bliver ”den salvede” (græsk: ”Christos”) identisk med Jesus. [BOE & ODS]

⁹*Arken*: Pagtens ark: Den kiste, hvori israelitterne opbevarede lovtavlerne med De ti Bud, som Gud havde betroet Moses på Sinai. Israelitterne bragte den med til det forjættede land, men filistrene erobrede den. I den handlingsmæssige situation i skuespillet er David netop ved at skulle føre pagtens ark tilbage til Jerusalem. Beretningen kan ses i GT: 2. Sam. 6.

¹⁰*Hører I Genlyd af Jublen som Vandfald i Kløfterne buldre?*: De følgende passager med Davids og folkets vekselsang er (omtrentlige) hexametre, versmålet fra det antikt græske epos, der blev tilskrevet Homer.

¹¹*forlene*: ”At give” eller ”at skænke”.

¹²*det Isaiske Hus*: Efter Isaj fra Betlehem, kong Davids far, jf. GT: 1. Krøn. 17,7: ”Sig derfor til min tjener David: Dette siger Hærskarers Herre: Jeg har hentet dig fra græsgangen, hvor du vogtede får, til at være fyrste over mit folk Israel”.

¹³*Jakob*: Hebraisk patriark, barnebarn af Abraham og søn af Isak og Rebekka, den yngre tvillingbror til Esau. Jakob snød sig til sin blinde fars velsignelse og broderens førstefødselsret. Jakob blev gift med Lea og Rakel, med hvem han fik tolv sønner, som blev stamfædre til Israels tolv stammer. Han kæmpede sin ”jakobskamp” med Gud, tvang ham til at velsigne sig og fik derved navnet Israel. Han døde i Egypten hos yndlingssønnen Josef. [DSD & BOE]

Tordenen runger til Fjældet: ”Vældig er *Han*”, og i Svimlen vakler da Fjældet og svarer tilbage: ”Vældig er *Han*”.

”Hellig” erkendte ham Manden, der med den Usynlige stod
Ansigt til Ansigt paa Bjerget, imens for hans viede Øje
Lynet skar Budenes Runer i Lavaens størknede Blod.
Men i vort Hjerte der synger det: Herren er god og god.

(13) Folket: Pris ham, vor Klippe, vor Højborg, Hærenes Gud i det høje!
Opbyg en Trone af Lovsang for Jahve; thi Jahve er god.

(14) David: Hold I saa Udkig, Absalon og Amnon.
¹⁴Og naar I ser dem vinde op paa Hamren
¹⁵hernen under os, saa meld mig det.

(15) Husai: At Døden viser mig saa stort et Hensyn
at give mig Lov at se saa stor en Dag!

(16) David: Hvad snakker du om Døden, Husai? Stærkest
er jo de gamle Ege. — Hvor det mildner
mit Savn af Far, at jeg med hans og min
saltfriske djærve¹⁶ Ven kan dele Dagen.

(17) Husai: Kun een Gang før faldt Dugg paa Husais Øjne:
da Arken førtes fangen bort. Nu vender
den hjem med Sejr og Ære, budt velkommen
af Folkets Glædesraad.

(18) Akitofel: Kun trist, den Vædske
er vitaminfri! Eller, tænk! hvis Taarer
var kvælstofholdige — man kunde vande
det hele Bjerg — —

(19) Husai: Letfærdig Skæmt med dette!

(20) Akitofel: Hvem skæmter? er letfærdig? Ikke jeg.
Mit Blik blev hængende i Mosen hist.

¹⁴*Hold I saa Udkig, Absalon og Amnon*: Fra replik 14 anvendes shakespeareanske blankvers gennemgående,

¹⁵*vinde op paa Hamren*: ”Hammer”: en høj og stejl klippeskrænt eller stenet bakke. ”Vinde” betyder i denne sammenhæng ”komme” eller ”nå”.

¹⁶*djærve*: Gæve, kække.

For Skatten, vi nu faar fra Filistæa¹⁷,
kunde den drænes og af Vandet skabes
en Flod af bristefærdige blaa Druer
ned over den solvendte Skraaning foran —
jeg ser et Syn: igennem Hvedehavet,
der skumhvidt gynger paa den golde Grund,
vader opkitlet Israels unge Mænd
med Segl i Haand paa bare brune Ben.

(21) David: Ven Akitofel, som du vil, saa ske det,
saa sandt din skønne Plan er Stunden værdig!
— Og du er hoppet hen til Bækken, Tamar,
du selv et lille muntert Kildespring.

(22) Tamar: Ja, for at flette mig en Blomsterkrans.
Aah, hvor jeg elsker alle de smaa Mærker
paa Jordens Pande efter Solens Kys!

(23) David: Og i vort Hjerte dør synger det: Herren er god og god.

(24) Tamar: Men Mor da, Onkel David? — ikke nynner
for hende Bæk, ej heller dufter Liljer;
selv Jahves Pris naar ikke frem til hende.
Hvorfor fik Mor vel ikke Lov at leve
en Dag som denne sammen med sit Barn?

(25) David: Dit Smil, naar du er allergladest, Tamar,
er hendes, er det Smil, hun døde i.
Hun slog de blanke Øjne op hin Morgen:
”To Sønner fik du, Bror, men ingen Datter;
nu faar du min.” Jeg greb den tynde Haand:
”Din lille Tamar skal jeg selv berede
et Liv i Lykke.” — ”Og hun arver mit;
saa bliver hun dobbelt lykkelig.” Og Søster
kom til at smile, Tamar, — og var borte.

(26) Tamar: Enke og dø saa ung! Min lille Mor!

¹⁷*Filistæa*: Betegnelsen ”filistrene” var oprindeligt et navn på et semitisk folk i oldtidens Palæstina (Filistæa), som var israeliternes værste fjender. Konflikten mellem de to folk beskrives i Det Gamle Testaments Dommerbog 13-16. [BOE]

- (27) Absalon: Nu kan jeg skælné — Joab¹⁸ højt til Hest,
tungttrædende ved Siden af ham Natan.
Bag Arken Kongen lænket til sin Søn.
- (28) Tamar: Bliver Græsset ikke dig for haardt et Sæde?
- (29) David: Mit Barndomsleje mellem Kid og Lam!
Mon Tronens Hynder faldt mig blødere?
Lige saa bløde. Ikke blødere.

For Lærkerne over Agre
og Blomsterne trindt om Eng
de lærte Kongen en Vise,
dengang han var Hyrdedreng,
en glad og troskyldig Vise,
der fulgte til Hove^a med:
Du ejer alt, naar du ejer et,
Guds Fred.

^aHove: Dativform af "Hof".

- (30) Tamar: Er der slet intet, tror du, Onkel David,
der maaler sig med den? End ikke et?
- (31) David: End ej det ene, lille Jomfru Tamar,
kun som en Frugt i Jahves Naades Skaal.
Saa tit han lagde en af Israels Kvinder
i mine Arme — aah, hvad gav mig vel
at vaagne under Morgenstjernens Blegnen
og i saa dyb en Lykke se den kære
aande sødt slumrende imod mit Hjerte,
undtagen dette, at jeg kunde løfte
mit Sind med Takkens Offerskaal mod ham,
hvis Naade ogsaa ejer Ild at tænde
Elskovens røde Tempelkerte ved?
Nej, det forstaar du endnu ikke helt,
Barnlille, men — ak, snart —
- (32) Tamar: Jeg tror, jeg næsten —

¹⁸Joab: Kong Davids general og hærchef. [BOE]

naa, det var ingenting — jeg mente bare —

(33) Absalon: Nu hamrer Joabs Hest mod Hamrens Ambolt.

(34) David: Jeg kommer, Søn. — Og derfor, lille Tamar,
— den er begyndt at blegne,
den gule Lok, og Israels Døtres Blikke
gnistrer den ofte alt for rask forbi.
Da stinger der et Vemod under Hjertet.
Men nej, saa skænder David paa sig selv:
”Umættelig er du, hvis Elskovs Sommer
har sat dig saa rødmosset Høstens Frugt!”
Se Amnon i sin Ungdom — sværmerisk
og hjerneskarpe og ren i Sjæl og Tanke!
Se Absalon! der knejser ikke Ceder
paa Libanon med Væxt som Absalons. —
Israel, rejs dig!
Han kommer, han, der bar dig over Havet
og nu igen gav Fjenden i din Haand.

(35) Tamar: (*hen for sig*) Der findes ikke Ceder paa Libanon saa stolt som Absalon.

(36) Amnon: (*til Tamar*) Naa! er dit Baand til Hingsten Fagermanke
snart færdigt? Jeg skal gerne løfte dig,
saa du kan naa at slaa ham det om Halsen!
Sært, Akitofel, at Smaatøse altid
bliver tosset efter lange Bønnestager!

(37) Akitofel: En Fordom, der maa ligge Ærteplanter
i Blodet, at de kravler op ad Ris!

(38) Tamar: Aah, Amnon, nej, hvor vil du gerne drille!
Tilmed er Kransen ikke til din Bror.

(39) Amnon: Til hvem da? Mig?

(40) Tamar: Det maa du saamænd gerne.
Den var til ingen. Det var kun, fordi
de var saa kønne, og jeg var saa glad.
Nu har du ødelagt det hele for mig.

Hvad vil du?

(41) Amnon: Tamar!

(42) Tamar: Au! saa slip mig!

(43) Amnon: Tamar!

(44) Tamar: Hvad vil du, Menneske? Saa haardt du tog!
(*gaar fra ham.*)

(45) Akitofel: Pyh! Brændte vi de fine Prinsefingre?

(46) Amnon: Ja, tror jeg ikke ogsaa, der bliver Vabler?

(47) Akitofel: Gad vidst, hvad Kongesønnen vil med Nælden,
naar hele Bjerget staar med svale Liljer?

(48) Amnon: Og brændte nu kun Nælden i hans Sind?

(49) Akitofel: Lad Kongen plukke dig den. Sig, du har
forliebt dig i din lille Plejesøster.
Han nægter aldrig dig det Ægteskab.

(50) Amnon: Forliebt og Ægteskab! Saa ligetil
som Fod i en Sandal! At ogsaa du
kan bruge disse gamle slidte Ord,
der ingen Mening giver i unge Øren!
Hvor ved man fra, man er "forliebt"? Og selv om —
Hvad har saa slæbende et Ord som Ægteskab
med flagrende Forelskelse at skaffe?

(51) Akitofel: Hm, hm! Jasaa.

(52) Amnon: Ak, var man bare Vinden,
der haster *huit*¹⁹! sig ned ad Fjældets Side
og kysser alle Blomsterne i Flæng!
Mit Sind, mit unge Sind, det er jo vindigt, saa let og hastigt som min Tanke tung.

¹⁹*huit*: Interjektion, der gengiver en fløjtelyd og betegner en hurtig bevægelse. [ODS]

Haa, vil du tøjre Vinden til en Nælde?

(53) Akitofel: For Nældeplukning gaar det Raad: Grib haardt og dristigt til! saa slipper du for Vabler. Hov, hov! Nidstirr mig ikke for en Spøg.

(54) Amnon: Aah, jeg foragter Ansvar, Akitofel, og Love, Skikke — alt det Kram, vi selv har fundet op og flikket sammen til at forkvakle og forkrøble Livet med.

(55) Akitofel: Med Munden! Ja.

(56) Amnon: — Men hvad jeg ej foragter, det ved du godt, er ham, der staar og spejder med vammelt Vand i sine Kornblomstøjne hint gamle møre Stykke Træ i Møde, der slæbes —

(57) Akitofel: Hys! forsigtig! Fusentast!

(58) Amnon: Saa længe han — — Men det kan ske, jeg længes efter, at han, hvis Liv jo er mig kært de Hundred Gange mere end mit eget, var død og borte, saa jeg endelig, endelig kunde faa Lov at være den, jeg er! — ah, dette Trævleri af Hjertetraade! hvad skal det til? Se, her er Slaaenbær. Jeg skulde heller plukket dig en Haandfuld.

(59) Husai: I taler længe med den unge Mand.

(60) Akitofel: Jeg er hans Barndomslærer. Ikke, Husai?

(61) Husai: Ved I, jeg har en Gave til Jer hjemme, en, som jeg selv har lavet og skal fly Jer til eget Brug, naar Jahves Maal er fuldt.

(62) Akitofel: Til mig?

- (63) Husai: Et Reb, der ender i en Løkke.
- (64) Akitofel: En gammel Hjerne samler tit paa Kalk,
og skøre er de Ting, den sætter sammen.
Jeg virker selv min — Lykke.
- (65) Husai: Den, som jeg
har lavet til Jer, har I virket selv.
- (66) Joab: (*skyder op af Klippen paa en tumlende Hest*) Saa gaa det alle dine Fjender,
Konge,
som nu Filistrene! Dit Folks Dødsfjende
gennem Aarhundreder er nu din Træl.
- (67) David: Krigsøverste, som fører mine Mænd
fra Sejr til Sejr i disse stolte Aar,
hver tapper Kriger takker jeg i ham, der
er taprest af dem alle. Joab leve!
- (68) Joab: Saa Plads for Jahves Profet!
- (69) Natan: (*frem*) For Jahve selv!
(*Arken bæres ind. Og det er, som om Tiden standser sit Aandedrag.*)
- (70) David: (*rejser sig omsider*) Natan, min unge Ven, du Profet for den Højeste,
jeg vilde gerne — men ikke — men ikke af min —
nej, af en Israeldatters unge uskyldige Haand
værdiges Jahve at tage mod sin Tjeners ydmyge Tak.
(*Vinker til Tamar, der blussende tager mod Kronen af ham og rækker den til Natan,
som skælvende lægger den paa Arken.*)
- (71) Natan: Vor Konge, min salvede Broder, glad gør du den Herre, vi tjener,
og mer ved Øjnenes Perler endda end ved Tindingens Guld.
- (72) Tamar: Lad Blomster i Stedet krone Hyrden for Israels Hjord!
- (73) Akitofel: Det gjorde I nydeligt, Natan! virkelig ægte og følt.
- (74) Joab: Tilbage at bringe har du det fornemste Offer, Kong David.
Hej, Hejsa da! frem med Akis og Ram²⁰, at Folket kan se dem,

²⁰*Akis og Ram*: Navnet må referere til "Akish", som ifølge Det gamle Testamente var konge i filisterbyen Gat. Navnet "Ram"

før Kongen lader sine Præster give dem det dræbende Stød.

(75) David: For anden Gang kommer du til mig, Kong Akis, i Spidsen for Krigere; men denne Gang er det mine.

(76) Akis: Jamen jeg vil give Løsepenge
forlang hvad du vil Kong David altsaa jeg vil give Løsepenge
vil stille en Skov af Gidsler jeg har 2 Sønner endnu
og ogsaa en Datter en dejlig Datter kun 15 Aar
ja ja 16 maaske men næsten endnu som var hun kun 12.

(77) David: Nu, Natan! hvorledes hædrer vi Jahve ret ved vort Offer?

(78) Natan: Vil I, Herre Konge, bedst vide. Dog tænker jeg, Blod maa der til.

(79) Folket: Ja, Blod maa der til, siger Jahve. Jahve siger, at Blod maa der til.

(80) Natan: Om nu vi lod Ynglingen løbe? Den gamle Synder maa dødes.

(81) Akis: Jamen jeg vil give Løsepenge Gidsler og Guld i Mængde
naar bare I bare forlanger vil jeg give lige alt hvad I vil.

(82) Joab: I Tusindetal ligger Israels Ynglinge nu og forraadner
omkring paa Filistrenes Sletter. Hæren vil begges Blod.

(83) David: Hvad raader mig I, Akitofel?

(84) Akitofel: Man kunde jo lade dem blinde;
saa tænker de knap paa at flygte. Og har vi dem hos os i Live,
forstaar deres Landsmænd, det koster Kongeblood, vover de Oprør.

(85) David: Bedst takker vi Israels Skjold ved paa Ham alene at stole
og ikke paa Sværd eller Lænker, paa egen Kløgt eller Kraft.
Brug Sværdet til Lænkernes Søndring. Saa velkommen hos mig, Kong Akis.
Forbliv som min Gæst, saa længe du ønsker! rejs, naar du ønsker!
Kun skal du mig skatskyldig være, men ellers Konge som før.

synes umiddelbart at være Munks konstruktion, idet "Akis" på græsk betyder "spids" og giver god mening sammen med verbet "ram". [DSD]

- (86) Ram: Og det vil du tage imod, Far?
- (87) Akis: Om jeg vil —? Tror du, der flyver
en velstegt Vagtel i Munden paa Folk, der spytter den ud?
- (88) Ram: Da tager ikke jeg imod Naade, hverken af Røgteren eller
hans skimlede Gud i det mugne Træfutteral²¹.
- (89) Akis: Søn! Søn!
- (90) Natan: Ve! Arken forhaanet!
- (91) Joab: Berøm ham og giv ham en ædel Belønning!
- (92) David: At frelse en Spotter fra Jahves Vrede var aldrig min Sag.
Saa før ham da bort — ja, til Døden!
- (93) Amnon: Hvad der? forvirres mit Syn?
- (94) David: Et Optog af udklædte Narre her for den Helliges Ark?
- (95) Ordføreren: (*for nogle indtrædende Mænd med delvis afklippet Haar, Skæg og Tøj*)
Ve Israel! vi er de Mænd, som du sendte til Ammons ny Konge²² —
- (96) David: — med Gaver i rigelig Mængde for at bevidne min Sorg
ved hans Far og Forgængers Død. Hvorfor vender I saadan tilbage?
- (97) Ordføreren: De skældte os ud for Spejdere, bandt os, tilredte os ilde
og viste os frem paa Torvet og lod os forsmædede rejse.
Her ser du os.
- (98) Akis: Uhørt, at saadan en Skrædder vil trodse en David!
- (99) Akitofel: Han ønsker at skænke et Bidrag til Dræning af Israels Moser.

²¹*Træfutteral*: Hylster, etui. Her fungerer ordet som en hånlige betegnelse for Pagtens ark.

²²*Ammons ny Konge*: Ammon var en oldtidsstat i Østjordanlandet med hovedstaden Rabba. Den bibelske fortælling, der her refereres til, er om Davids delegation til den nye ammonitterkonge Hanun i GT: 2. Sam. 10,1-5. [DSD]

- (100) David: Ja, Joab, saa snart som Hæren har festet og hvilet sig ud —
- (101) Joab: Vi gemmer Festen og Hvilen til efter Ammons Erobring.
Men fremtidig bringer jeg ingen Drot²³ med mig levende hjem.
- (102) Amnon: (*skriger*) Far, duk dig!
- (103) David: (*dukker sig lynsnart, vender sig og rejser sig saa*)
- (104) Ram: (*har i Forvirringen revet sig løs og grebet et Spyd*) Haa! Hvad nu, I Hunde?
— Stille!
Rører een Finger eller Tunge sig iblandt Jer,
kaster jeg Spydet, og saa ligger han,
jer Pryd, foran jer Gud i blodigt Støv.
- (105) David: Hvis Jahve giver dig Lov at kaste, Ven,
Saa kast!
(*Ser rolig paa ham. Ingen vover at aande. Omsider skriger*)
- (106) En Kvinde i Folket: Er alle Israels Mænd Sjakaler,
fejge og raadløse?
- (107) En Kriger: Min Hustru, nej.
Jeg ikke.
(*Springer frem.*)
- (108) Ram: (*til David*) Hop da foran mig i Døden.
(*Kaster.*)
- (109) Krigeren: (*løfter sin gennemborede Arm med Spydet i*) Her er det. Se, her har jeg
det. Her er det.
- (110) David: (*mens Ram overmandet føres ud*) Knægt, hvem er du, at Jahve bruger dig
som Livsskjold for sin Salvede?
- (111) Kvinden: Urias hedder han og er min Husbond
og værdig til at være det.
- (112) David: Og du?
- (113) Kvinden: Batseba, Eljams Datter.

²³Drot: Bruges i dag som en poetisk betegnelse for konge eller fyrste. Beslægtet med "dronning". [ODS]

- (114) David: Hver Mand, der sætter rask sit Liv paa Spil
i ædel Id²⁴, hver Viv, der ildner Husband
til skøn og dristig Daad, dem hylder vi
i Urias og Batseba.
- (115) Folket: Hil! Hil!
- (116) Urias: Leve Kong David!
(*vakler.*)
- (117) David: Hjælp nu din Husband hjem, mit fagre Barn,
og plej hans Saar med Salver. Faar han Smerter,
dulm dem med Kys af dine Valmuelæber.
Send ham saa til mig, naar hans Arm er hel
og længes efter ny Bedrifter for mig.
- (118) Batseba: Og om jeg selv var saaret for din Skyld
og bar paa lønlig Febersmerte, Konge?
- (119) David: Hvad mener du?
- (120) Akitofel: Du skønne unge Blod,
Kongen vil høre dig en anden Gang,
naar han har bedre Tid, og I er ene.
- (121) Amnon: Nu venter Folket, Far.
- (122) David: Ja, Batseba,
kom til mig trygt, har du min Hjælp behov.
Kun derfor er jeg Konge: for at skaffe
og øve Ret.
- (123) Batseba: Saa kommer jeg, Kong David.
- (124) David: Nu op til Festen i Jerusalem
til Tak for Sejrene,
dem, der er vundne, dem, der end skal vindes.
Jahve gaar foran. Syngende og dansende

²⁴*Id*: Virksomhed, gerning.

følger hans Folk.

2. Akt: II.

KONGENS HÆNGENDE HAVE

- (125) Akitofel: Og mens Joab er dum nok til at spille Tiden med alle disse overflødige Sejre i Stedet for at gaa direkte mod Rabba, faar Ammonitterne befæstet den, saa den nu er uindtagelig. Hele Natten har jeg væltet mig i Sengen, hele Dagen har jeg tumlet mellem Beregninger og Kort.
- (126) David: Heller ikke jeg fik megen Blund i mine Øjne sidste Nat.
- (127) Akitofel: Vi *maa* jo kunne finde paa et eller andet, saa Byen bliver vor.
- (128) David: Det var ikke Krigen, der holdt *mig* vaagen.
- (129) Akitofel: Ikke Krigen?
- (130) David: Det var Jordens Skønhed, Akitofel. Fuglene kunde ikke bekvemme sig til at lægge deres Sange i Seng. Duften fra Havens Urter stod ind til mig, saa voldsom, at det var, som om ogsaa Blomsterne sang. Disse Foraarsnætter — mærker dog ikke ogsaa I, hvor de gør Hjertet ungt og spørgende igen?
- (131) Akitofel: Min Herre Konge tænker paa atter at tage sig en Hustru?
- (132) David: Maaske jeg gør det. Maaske jeg gør det. Hvor ved I det fra?
- (133) Jokanaan: Fru Batseba lader sig melde, Herre Konge.
- (134) David: Det er godt, Jokanaan, meget udmærket. Før hende ind.
- (135) Akitofel: Urias's Hustru?
- (136) David: Ja, det er en Slægtning af — Naa, det vil I altsammen senere erfare.
- (137) Akitofel: Dette glæder mig hjerteligt. Det vil glæde det hele Folk. Jo mere opstemt Hjertet slaar i Kongens Bryst, des bedre lykkes al Israels Gerning.
- (138) David: Tak, Akitofel, Tak.
- (139) Akitofel: Saa har vi hver sin Elskerinde at kæmpe for at vinde; Kongen en Nætternes Tidsfordriverske og jeg Rabba.
- (140) David: Mod Ammonitterne har vi Retten paa vor Side; send blot Joab de Tropper, han forlanger, og lad ham saa trøstigt gaa frem i Jahves Navn.
- (141) Akitofel: Blot ikke Jahve venter sig noget endnu snildere af os! — God Lykke, min Herre Konge, god Lykke! (*Ud.*)
- (142) Batseba: (*ind*) Kongen har sendt Bud efter sin Tjenerinde?

- (143) David: Og takker Jer varmt, at I kommer uden at nøle. Naa, hvordan lider Urias Krigen? Han fulgte vel ikke efter Joab, før Armen var hel?
- (144) Batseba: Det var ikke for godt. Men ”Det bedste Plaster paa en rask Soldats Saar, er snarest igen at komme i Arbejde,” sagde Urias.
- (145) David: En djærv og tapper Knøs. Her har jeg et Haandsværd med mit Navnetræk indridset. Skik²⁵ det med fra mig, næste Gang I sender ham Brevskaber.
- (146) Batseba: Det vil passe ham, Kong David. Og han vil passe det.
- (147) David: Men nu til mit Ærinde. Der hændte mig noget sælsomt i Aftes, Fru Batseba, da jeg efter min Skik stod heroppe og saa Dagen dø og Freden fødes over min travle By. Som jeg vender mit af den synkende glødende Kugle endnu halvblindede Blik ind over Byen, steg der det en Stjerne i Møde, en jordisk Stjerne, nyfødt af det unge Mørkes Skød.
- (148) Batseba: Hvad sigter min Herre Kongen til?
- (149) David: En ung Pige, der badede sig i Urias’s Gaard — uden at have betænkt, at jeg her fra dette høje Sted kunde se derned, en ung lysende Kvinde, hvis Ansigt jeg ikke skælnede klart, men hvis Legemes lydefri Dejlighed — nu! jeg mindes ikke Stund i Barndom eller Ungdom, der saa voldsomt har bevæget mit Bryst. Urias er i Krigen, jer Far ligger alvorligt syg, hører jeg. Hvem andre end Jer skulde jeg da sende Bud til, naar jeg ønsker et Møde med den unge Slægting, I har i Huset? Og er hun den, hendes Skønhed i Aftes tilstraalede mig Vished for, er Førstepladsen mellem mine Hustruer hende sikker.
- (150) Batseba: Der er ingen Slætning hos os for Tiden, Herre Konge.
- (151) David: Ingen Slægting? — Hvad vil det sige? Hvornaar var det Skik, at Tjenestepigerne bader i Gaarden?
- (152) Batseba: Det var ingen Terne²⁶ heller, I saa.
- (153) David: Ingen Terne heller! Men hvem da?
- (154) Batseba: Skal jeg sige Jer det?
- (155) David: Ja. Nej. Nu behøves det ikke. Nu ser jeg — jeg mener — jeg forstaar ikke — jeg beder Jer — beder Jer Tusinde Gange undskylde mig — jeg vidste jo ikke — betænkte slet ikke — Men hvorfor har I ikke taget Jer i Vare? Hvorfor sætter I ikke en Skærm for?
- (156) Batseba: Skal jeg svare Jer?
- (157) David: Om I skal —? Ja?
- (158) Batseba: For at I skulde se mig, Kong David!
- (159) David: Hvad er det for skamløs Snak, I fører? Hvad skulde jeg se Jer for?

²⁵Skik: Her bruges ordet i betydningen ”at sende”.

²⁶Terne: Tjenestepige.

- (160) Batseba: For at — forstaar I mig endnu ikke — for at — om I dog kunde føres til at elske mig, som jeg elsker Jer!
- (161) David: Er Urias's Hustru en Skøge?
- (162) Batseba: Skøger elsker ikke. — Kong David, hvad skulde jeg gøre? Jeg er kommen her og har lagt mit Sind blot for Jer i næsten klare Ord, og I forstod mig ikke, I lo og spøjte og klapped paa Kind og lukked mig ud — og saa var jeg glemte. Hvad skulde jeg gøre for at vise Jer — —
- (163) David: Jeg forstaar ingenting. En agtet Mands ærbare Hustru klæder sig af for fremmede Mænd!
- (164) Batseba: Der lyver du. Ikke for fremmede Mænd. For dig. For den, hun elsker. Har jeg ikke elsket dig, David, fra mit tiende Aar? Alle Mors Sange, hun sang for os Smaapiger, var de ikke om dig, om din Snildhed og dit Mod over for vore Fjender, om din Fromhed, din Vennesælhed? De raabte en Dag i vort Hus: Kongen rider forbi. Og jeg sprang til et Vindue og saa dig, dig selv lyslevende, ene red du, kongelig mild og munter, og mit lille Hjerte slog Hul i mit Bryst, sprang ud og løb efter dig ned ad Gaden —
- (165) David: Du er gift, gift, gift.
- (166) Batseba: Ja, de gav mig til Urias, den flotte, kække, godmodige Gut. Og der kom ogsaa en Tid, da jeg syntes, du ikke ret var David længere. Men saa hin Dag, da jeg stod dig saa nær, og du vendte dig mod Filisterens Spyd og smilte: ”Hvis Jahve giver dig Lov til at kaste, Ven, saa kast” — aah, da var du atter min Barndoms Helt — og voldsomt brød mit Foraars eneste Storm nu atter ud i min Sommer.
- (167) David: Urias!
- (168) Batseba: Ja, han rejste fra mig til Krigen igen. Men Aften efter Aften, naar jeg gik ind fra mit Bad, saa jeg dig staa her, fjern i dine Digtes vældige Tanker, men aah, saa legemlig nær. Og min Længsel sang dit og mit Navn i mine Øren, saa højt, at jeg syntes, ogsaa du maatte høre dens Røst. Da fandt jeg i Aftes under Badet et Haar, der var graat. Ved du, hvad det første graa Haar betyder for Kvinden? En Jammer for alle, for den i Kærlighed lykkelige et iskoldt Vindstød fra Dødsriget, for den ulykkeligt elskende et Pust fra Helvedes Flammehav. Ogsaa mig sved Rædslen. For hvad? For Tiden, for Alderen. Angsten for, at mit Brysts hvide Høje skulde synke, uden at deres Rosenknopper havde naaet at folde sig ud under dine Hænders Varme, for at mine Knæs glatte, smidige Heste skulde blive kantede og stive uden at have faaet Lov at bære de kongelige Ryttere, de skabtes for.
- (169) David: Jeg vil ikke høre paa dette. Jokanaan! Akitofel hid! — Vidne og min Meddommer skal han være i denne Sag.
- (170) Batseba: Da hugg²⁷ en Tanke ned i mit Sind, som et Lyn i Fortvivlelsens Mørke. Og jeg raabte: ”Nej! Nej! Det kan jeg ikke. Hvad vil Kongen tænke om mig? Hvad

²⁷hugg: En ældre (stærk) bøjningsform af verbet ”huggede”. [ODS]

maa jeg tænke om mig selv?” Men da skreg det ud imod mig fra alle mine Lemmer: ”Du maa. Vi fortæres i Nattens Ørkenhede, om vi ikke svales af hans, den Elskedes, Blik.” Og jeg væltede Skærmen.

(171) David: Og som en Horkvinde handled du der. Og nu staar du her foran Jahves Salvede og byder dig til!

(172) Batseba: Ja, Jahve være priset! Nu vandt²⁸ jeg herop. Nu naar mit Hjerte dig! endelig! endelig!

(173) David: Og du vover at nævne hans højhellige Navn.

(174) Batseba: Ja, David, ja; for nu ved jeg, hvem Jahve er, min Elskov til dig har lært mig det. Hvad tvang mig til hint utænkelige: En Magt, der var stærkere end jeg selv, stærkere end alt andet i Verden. Men hvad i mig er stærkere end jeg selv, hvad i Verden er stærkere end alt andet — undtagen Han, den Utrodselige, Alvældige. Saa er det da Jahve, der er i mig, Jahve, der driver mig, Jahve i mine Bryster og mine Lænder. Saa er da min Kærlighed til dig hellig som Livet selv.

(175) Akitofel: (*ind*) I ønsker, min Konge?

(176) David: Ønsker? Hvad ønsker jeg? Kommer I umeldt ind?

(177) Akitofel: Umeldt? Jokanaan har I sendt efter mig.

(178) David: Har jeg? Ja, det har jeg. Tilgiv mig, Akitofel. Vil I vente mig i Salen?

(179) Akitofel: Jeg skal vente. (*Ud.*)

(180) Batseba: Nu forstaar du min Frækhed, David, hvor kysk den er! Og naar jeg gaar til mit Bad i Aften, kan jeg gøre det rolig og lykkelig under min Elskers Blik. Ja, for nu elsker du mig; dine Ord om Stjernen lovede mig det, og dine Hænder forvisser mig om det, dine Hænder, der ryster af Længsel efter at røre mit Legeme, som dine Øjne allerede har berørt.

(181) David: Gaa, Batseba, gaa. Aldrig, aldrig kommer du mig for Øje mer.

(182) Batseba: Naar jeg søger mit Bad, vil du staa der og spejde efter mig, drevet af dette mægtige, der er stærkere end vi selv, vil komme imod din Vilje, indtil ogsaa den er besejret, og du vil det selv. — Men hver Nat vil jeg ad skiftende Veje ride til Ruinen i Josjafatsbjergene, og en Nat vil du møde mig der. Paa Gensyn! paa Gensyn, min Elskede! (*Ud.*)

(183) David: Jokanaan! du kan — denne Kvinde skal — eller maaske — Hvorfor staar du og maaber, Jokanaan?

(184) Jokanaan: Jeg venter paa Ordre, Herre.

(185) David: Jeg har ingen Ordre. Gaa. — Jo, Jokanaan, jeg har en Ordre: bring Vin. Men af den kraftige, ikke den fra Gibe²⁹, den er for sødlig, men af den stærke fra Gat³⁰.

²⁸*vandt*: I betydningen ”Kom med møje og besvær”.

²⁹*Gibe*: Gibe, hebraisk for ”bakke”, og navn på flere byer i Det Gamle Testamente. Den vigtigste lå nord for Jerusalem og kaldes ogsaa Sauls Gibe, Guds Gibe og Geba. [DSD]

³⁰*Gat*: Filisterbyen, som kong Akis(h) kom fra. [DSD & BOE]

- (186) Akitofel: (*ind*) Kongen er ene.
- (187) David: Ja, jeg blev ene nu. — Der kommer Vin.
- (188) Akitofel: Jeg takker. — Den Krig, den Krig, Herre Konge! Bagerne lægger 2 As³¹ paa Brødet igen.
- (189) David: Der maa kunne findes en Udvej i dette.
- (190) Akitofel: Lad dem lægge 4 As paa; saa tager vi 2 As af dem i Skat for hvert Brød, de sælger, og uddeler disse Penge til Folket til Brødindkøb.
- (191) David: Hvad vindes ved det?
- (192) Akitofel: Popularitet for Regeringen; en stor Værdi under en Krig.
- (193) David: Ja, gør, som I synes, Akitofel. I ved det bedst selv. Jeg beder Jer undskyldte mig et Øjeblik. Skulde Natan komme, saa bed ham vente. Jeg maa tale med Natan endnu i Dag. (*Ud.*)
- (194) Akitofel: Hm! hm!
- (195) Akis: (*ind*) Gefaller³² det med lidt Selskab, Minister?
- (196) Akitofel: Ret gerne, Kong Akis. Vinen er god.
- (197) Akis: Er det den fra Gibeaa?
- (198) Akitofel: Det er en fra Gat.
- (199) Akis: Det er da Løgn vel. Ah, fra Gat! Vi har det godt i gamle Palæstina. — Saa for Fanden! Der er Profeten. Aldrig man dog kan smide sig i Græsset og sige: ”hvor yndigt Solskin!” uden det strax begynder at klatte med Regn. — Goddag, goddag, Profet! det var morsomt, I holder Indtog nu. Her er lige en ledig Plads.
- (200) Natan: (*ind*) Jeg søger Kongen.
- (201) Akitofel: I kan vente ham her, min Ven.
- (202) Natan: Men forstyrrer jeg ikke?
- (203) Akitofel: Paa ingen Maade, kære. Jokanaan, Mælk til Profeten! Vi sad just og talte om, hvor godt Kong Akis befandt sig hos os.
- (204) Natan: Naa.
- (205) Akitofel: Længes I aldrig hjem?
- (206) Akis: Fortærende. Det er en yndig Følelse. Den vil jeg ikke af med. Og her er jo ganske rart. Man er fri for smaa lejlighedsvisse Opstande og dagligt Overrend af Deputationer og af Ministre — aah undskyld — hvad?
- (207) Akitofel: I savner altsaa praktisk talt ingenting?
- (208) Akis: Mellem os sagt: jo. Ikke at der skal siges de jødiske Kvinder noget paa. Men vore hjemlige *kan* nok saa meget. Og saa er der maaske en Biting endnu — ja, tag mig det ikke ilde op, jeg siger Sandheden, Profet — men Gudstjenesterne her de

³¹As: Betegner en lille guldvægtenhed [ODS]

³²Gefaller: Tysk ord for ”behager”. [ODS]

falder mig jo saadan lidt à la Andemad. Se, naar vi fester for Dagon³³ derhjemme — altid der indledes med en Fællesspisning med en beskeden Snæs Retter og en lille udsøgt Oversvømmelse af Vin, og hvor ogsaa vore Damer deltager og har en Lejlighed til at klæde sig offentlig af. Kvinder vil jo saa gerne det uanstændige, blot det kan gøres med Anstand. Det er det yndige ved dem. Indimellem holdes der smaa fixe Taler, som munder ud i et Hurra for alting. Det sætter Humøret i Vejret. Bagefter spiller Tempelmusikken op — brabrabratjimtjim — og nu kommer den egentlige Gudsdyrkelse: Foran Dagens Billede tager man hinandens Koner i Favnen og vrikker rundt med dem paa Gulvet.

(209) Akitofel: I skulde forsøge at give vor Konge et Indblik i jeres Festkultur. Her er da endelig noget med Afveksling.

(210) Akis: Afveksling — det er Ordet, Profet — hvad jeg vilde sige: Minister. Sandt at sige slog jeg paa Traaden forleden Aften, vi sad og havde det lidt tvangfrit sammen, vi to Konger. ”Der sker for lidt ved jeres Tempelfester”, sagde jeg; ”prøv med lidt Optog, lidt kvikkere Musik, maaske endog lidt Mavedans ind imellem. Og saa Traktement, Kollega, frem for alt: Traktement.”

(211) Natan: Hvad sagde Kongen saa til disse Forslag?

(212) Akis: Hvad sagde han? hvad sagde han? Mon han forstod et Muk? Her skal ikke siges noget ondt om David. Han er god nok, som han nu er. Men heroppe, i Fjerdalen, har han jo ikke faaet lejet Storfolk ind. — Jeg vil sige, som nu ved sidste Højtidelighed, ja, undskyld, at jeg siger Sandheden, Profet, men jeg var altsaa tør helt bag i Svælget bare af at høre paa disse evindelige Hymner og Hamner³⁴. Og hvad saa med de arme Djævle, der maatte lade Stemmebaand til?

(213) Natan: I drikker en hel Del Vin i Aften, Kong Akis.

(214) Akis: Gør jeg det, unge Mand? ja, hvad? Flasken skal vel tømmes. Og I rækker jo ikke en hjælpende Haand. Ikke, at jeg vil yppe Klammeri, det vil jeg ikke. Men havde jeg en Ypperstepræst, der sad ved mit Bord og drak *Mælk!*

(215) Akitofel: I bliver jo formelig bleg.

(216) Akis: Det er Aftenduggen. Jeg har aldrig rigtig kunnet taale Dugg. Det er for spæd en Vædske for min Konstitution. Tør jeg bede de Herrer have den Godhed at overbringe Israels Konge Filistæas Konges Ønsker for ham om en behagelig — Hik! (*Ud.*)

(217) Natan: Og denne halvtopløste Svamp er Konge!

(218) Akitofel: Smaa Slag, Profet. Han er Ætling af et Kongehus, Aarhundreder ældre end vort.

(219) Natan: Kong David er salvet af Jahve.

³³*Dagon*: ”Dagan”, nærorientalsk gud kendt fra 2000 f.Kr. I Det gamle Testamente optræder Dagon under navnet Dagon som en af filistrenes guder (fx GT: 1. Sam. 5,2 og Dom. 16,23). [DSD]

³⁴*Hymner og Hamner*: ”Hymner” - græsk ord som betegner en højtidelig eller religiøs lovsang, men ogsaa inderlig, højstemt lovprisning i det hele taget. ”Hamner” derimod synes at være en Munk-konstruktion, der for det første rimer med ”hymner” og dernæst indholdsmæssigt efterligner ”ammen(er)”. [ODS]

- (220) Akitofel: Det ved jeg, jeg var selv til Stede.
- (221) Natan: I? Var I?
- (222) Akitofel: Min Ringhed, ja. Jeg var Profetdreng dengang. Jeg tjente Samuel.
- (223) Natan: Ham selv?
- (224) Akitofel: Ham selv. Jeg fulgte ham, da han gik hver en fornem Slægts Dør forbi. Min Far stod i Porten og hilste ham; min Bror var dengang 22 Aar; selv var jeg 15. Men Samuel gik til Bonden Isais Hus; jeg skrævede bagefter ham med Olien.
- (225) Natan: Da har ogsaa I allerede dengang hørt til de Udvalgte i Folket. Saa I bar selve Olien?
- (226) Akitofel: Min Ringhed, ja. Jeg stod og trippede, mens Isais Sønner en efter en blev halet frem og vraget, indtil den yngste kom, rødmosset, lige hentet hjem fra Marken, med Faarelugt i Haaret, Tidslær i Fingrene, sorte Negle. Da tog Profeten Olien af min Haand.
- (227) Natan: Ja, stor og vis er Jahve. I denne uanseelige Bondedreng saa han selv og lod han sin Tjener skue alle Mulighederne.
- (228) Akitofel: Just mine dunkle Tanker, i jeres klare Form. Men Skumlerne³⁵ dengang de fnøs: ”Fin Taktik af den gamle herskesyge Fiffikus³⁶ at opsøge en ukendt Slægt og udtage et umyndigt Barn, der aldrig, saa længe han lever, kan gøre ham Rangen stridig.”³⁷ Ja, Folk var raa i hine Dage; det var før jeres Tid, Profet.
- (229) Natan: Nu er der ingen Mand i hele Riget, der ikke ser, hvor Samuels Valg var ret.
- (230) Akitofel: Nej; nu! Dog maa jeg blue³⁸ mig og tilstaa, at for Aar tilbage gik selv jeg i Angst for, at hine ondsindede Bagnakkere skulde faa Ret, saa han ikke blev Manden efter Guds Hjerte.
- (231) Natan: Da har I haft for ringe Tro paa Jahve.
- (232) Akitofel: Det havde jeg. Jeg havde en ringe Tro som ung. Nu er det meget bedre. Nu er det ganske godt. Men Davids Kvindekærlighed var jo Faren.
- (233) Natan: Aldrig har Kongen taget sig andre Kvinder end dem, Jahve gav ham.
- (234) Akitofel: Det slog jo til. — Naa, al min Frygt er gjort til Skamme, og Gud ske Pris for det! David vil blive gammel og dø, ren af Hjerte, som han har levet til denne Dag.
- (235) Natan: Hvis I vidste, hvor stort det er for mig at have faaet den Ære at tale saa længe med Jer og høre Jer saa uforbeholdent bekende jer Tro paa Kongen. Kong David har altid staaet for mig som en prægtig Birk paa Klippen, med Roden sikkert paa

³⁵Skumlerne: En person, der i stilhed eller bag andres ryg snakker ondt om, dadler, ytrer sig misfornøjet og kritiserer, ond tunge. [ODS]

³⁶Fiffikus: Tysk studenterudtryk, dannet af ”pfiffig” (tilsat en latinsk endelse), som betyder forslagen, snedig eller listig. [ODS]

³⁷gøre ham Rangen stridig: En fast formulering, der betegner det at kappes med en om en vis (første)stilling eller i en vis henseende at kunne måle sig med en. [ODS]

³⁸blue: Verbet ”blues” jf. bly, blufærdig. Betegner det at føle skam eller undseelse.[ODS]

Jorden, den fintløvede Krone helt oppe i Himlen og Barken med sjældne Mønstre, graasilket og hvid. Nu har jeg faaet Lov at komme Kongen nær, og paa intet Punkt har han skuffet mig, og nu høre Jer, den store Menneskekender, som har levet op ad ham saa mange Aar, dele mit Syn! Aah, David er ikke blot min Konge, han er ogsaa mit Hjertes Konge.

(236) Akitofel: Det kan kildre en gammel Mand helt ned i Sjælen at se Begejstring kysse to unge Kinder i Glød.

(237) Natan: Hvad mener I? — eller — nej — er her varmt heroppe?

(238) Akitofel: Jeg synes om Jer, Natan. Aldrig før nu har jeg vidst, hvordan jeg dog synes om Jer. Ja ja, nu kommer det, nu kommer det, hahaha, saadan maa det kunne gøres.

(239) Natan: Hvad er det, I tænker paa?

(240) Akitofel: Ammonitterkrigen, naturligvis. Ved I, at Rabba er uindtagelig? Men nu — hahaha, nu — tag mig under Armen, vi vil gaa op og ned ad Gulvet, jeg trækkes med noget Gigt i det fjermer Bagben, forstaar I. Ser I, min unge Ven — men det bliver mellem os, det besværges jeg Jer, saa sandt I er Guds Profet — ser I, jeg har Ægypten her, i min hule Haand. Al den Hjælp, jeg har Brug for, har Pharestris, min gamle Ven, lovet mig. Og Farao er jo bare en Nikkedukke, Mage til — naa. Nu lader jeg Ægypten erklære Israel Krig —

(241) Natan: Lader I Ægypten — jamen — —

(242) Akitofel: Han er gal, hvad? det gamle Fugleskræmsel til Akitofel er sindssygt, hvad? Saa sender Ægypten en Hjælpehær med Fødevarer til Ammonitterne, som lukker den ind i Rabba. Og naar den først er derinde, aabner den Byens Porte for *mig*. Hvad, Profet? hvad, gamle Profet? der bliver noget at profetere for Israel, hvad? ”Ven var din Fjende og gik mod din Fjende, og stort blev dit Bytte, o Jakob.”

(243) Natan: Jeg beder Jer — slip mig.

(244) Akitofel: Naa, naa, du kan vel taale, din Konge kildrer dig lidt under Armene, hvad? Er det ikke mig, der styrer Israel? Men Natan da, I forstaar vel en Spøg? Jeg elsker jo David. Elsker ham og tror paa ham. Ogsaa denne sidste Historie med Urias's Hustru er jeg viss paa er Løgn.

(245) Natan: Hvad er det for en Historie?

(246) Akitofel: I har ikke hørt det? Saa er min Mund lukket. Aldrig har nogen set Akitofel gaa i By med Bagvaskelsens Kurv under Armen. Og det skal I vide, møder I nogen, der besudler den Salvende, saa send den Tudsespytter til mig. Paa Gensyn, kære, paa Gensyn. (*Ud.*)

(247) Natan: Jamen — nej, nej, nej — fyda!

(248) Tamar: (*ind*) Natan, du her? Højj, Absalon! her er han. Vi skulde jo have det Boldspil, før det bliver mørkt. Hvor er nu Amnon henne?

(249) Absalon: (*ind*) Han var her nys.

- (250) Tamar: Ogsaa saa ærgerligt! Men kom! saa spiller I to sammen mod mig. Saadan to Smaaknægte kan jeg magelig klare.
- (251) Absalon: Hov, hov, Prinsesse Hovmod! det vil vi nappes om. Spyt i Næverne, Profet.
- (252) Natan: Ja, ja, da! Lad gaa! (*De spiller.*)
- (253) Tamar: Nej, hør nu, Natan, Profet og Fummelfinger af Profession. Og du, som plejer at være saa flink!
- (254) Natan: En anden Gang skal jeg vise Jer, hvad jeg duer til. I Aften skal I undskylde mig. (*Ud.*)
- (255) Tamar: Hvad gik der af ham? Det var da sjovt. Naa, Absalon, saa er det os to.
- (256) Absalon: Det har du evig Ret i: saa er det os to.
- (257) Tamar: Dumme Dreng, nej, hvad vil du? Sæt mig ned.
- (258) Absalon: Spille Bold med dig. Det var jo derfor, vi kom.
- (259) Tamar: Absalon da!
- (260) Absalon: En, to, tre, fire. Helt op til Maanen skal jeg smide dig. Aldrig har jeg spillet med saa nysselig let en Bold.
- (261) Tamar: Hvad snakker du om Maanen, før Solen er gaaet ned? Jo, saa min Sandten, har den ikke stukket sin spidse Næse frem før Tiden, den frække Karl, bare for at se os to spille.
- (262) Absalon: Den lurer altid. — Ved du, hvad den siger?
- (263) Tamar: Nej da?
- (264) Absalon: Den siger, at vi to skal ride en Aftentur. Hvad siger du til det?
- (265) Tamar: Hvad skal jeg svare? hvor kan jeg lille Pige sige de himmelske Væsener imod?
- (266) Absalon: Bravo! Saa lader jeg Æslerne sadle. Saa kommer du, Tamar.
- (267) Tamar: Saa kommer jeg, Absalon.
- (268) Absalon: Farvel saa længe, Tamar.
- (269) Tamar: Farvel saa længe, Absalon.
- (270) Absalon: Men se, der er jo altsaa det, Tamar, at jeg har jo altsaa saadan haft en lille Smule for med et Par Piger før altsaa ikke rigtigt forstaar du.
- (271) Tamar: Absalon! Du!
- (272) Absalon: Jamen altsaa ikke rigtige Piger, bare dem, du ved i Blomstergaden, altsaa det var ingenting, vel? Jamen blev du da saa ked af det, lille kære du?
- (273) Tamar: Nu bliver jeg da aldrig glad mere. Og nu var jeg lige saa lykkelig.
- (274) Absalon: Jamen, Tamar, gør det saa meget, naar jeg aldrig har brudt mig om andre end dig?
- (275) Tamar: Har du da ikke det?

- (276) Absalon: Aldrig jeg har. Og aldrig jeg heller kommer til at bryde mig om andre.
- (277) Tamar: Hvis nu Onkel David vidste det?
- (278) Absalon: Tys, tys, tys! Det maa ingensinde nogen vide undtagen vi to. Og vi maa heller ikke vide det. Vi maa ikke vide andet, end at vi holder af hinanden, du og jeg. Saa sadler jeg Æslerne, ikke? Og saa kommer du, hvad?
- (279) Tamar: Nej, nu tror jeg ikke, jeg vil. Men jeg skal først have en anden Kjole paa.
- (280) Absalon: Bravo! Saa skynder du dig. Og saa løber jeg. Farvel saa længe. Det vil sige, du skal først have *det*. (*Ud.*)
- (281) Tamar: Fyda! Jamen Absalon da! Var det saadan? Tænk, smager det ikke bedre? Tænk, er det endda saa dejligt? I stramme kolde Søjler, der staar og lader som ingenting, I skal ogsaa have et, du og du og du. Og alle I Blomster! det manglede bare. Og Maane deroppe! Og Sol, der gaar ned! Men I kan nu bare faa Fingerkys. Skønt — mon jeg ikke kan naa Jer, hvis jeg rigtigt hopper til? Og hele Verden, du hele Verden, du skal have alle de Kys, jeg har.
- (282) Amnon: (*ind*) Har du tabt Forstanden?
- (283) Tamar: Er det dig, din Støder? Du skal ogsaa have et.
- (284) Amnon: Er du vanvittig? Skam dig!
- (285) Tamar: Men hvad er der, Amnon? Det var maaske ogsaa forkeret?
- (286) Amnon: Saa giv mig et til. Jeg vil have et til. Skynd dig.
- (287) Tamar: Lad være. Slip. Du er bleven saadan til at gaa og fange efter mig. Jeg vil ikke have det.
- (288) Amnon: Lille Tamar, du er — du er saa varm.
- (289) Tamar: Hvad er det, du tillader dig? Er du Davids Søn?
- (290) Amnon: Er jeg Da — Aah, tilgiv mig, Tamar.
- (291) Tamar: Slyngel!
- (292) Amnon: Tilgiv mig. Og lov, du ikke siger noget til Far.
- (293) Tamar: Føj. (*Ud.*)
- (294) Amnon: Aah, aah, aah! (*Tager Citteren*³⁹, *han kom med.*)

Græder du, Nilflod?
 hvorfor græder du?
 Jeg græder, Maane,
 fordi jeg elsker
 den hvide Pige
 fra et af de smaa
 Huse i Landsbyen.

³⁹*Citteren*: Den korrekte retstavning er "citer" (almindeligere end "citar"). Stavemåden er en fordanskning af det græske ord ("kithára"), som er navnet på et strengeinstrument, der nu almindeligvis består af en flad liggende lydkasse, hvorover der er spændt en mængde strenge, der i reglen ikke stryges, men anslås. I ældre tider brugtes betegnelsen dog også om forskellige harpe-, lyre- eller lutlignende instrumenter. [ODS]

Vil hun da aldrig,
 Nilflod, høre dig
 og blive din?
 Jo, Maane,
 nu er hun bleven det.
 Derfor græder jeg
 evigt, evigt.

- (295) Akitofel: (*ind*) Ja, det er en stor, dum Flod. Den skulde hellere forbitres og gaa over Bredderne og øve Storbedrift, ondt og godt, end ligge der og flæbe. Bedre er Daad end Graad.
- (296) Amnon: Er du her? Er det ikke en dejlig gammel Vise? Den har jeg fundet selv paa et Potteskaar engang.
- (297) Akitofel: Du skulde sprænge dine Lænker, Dreng.
- (298) Amnon: Dem har jeg ingen af. Dem ved du intet om.
- (299) Akitofel: Maaske jeg aner lidt om, hvor forkvaklet dit friske Drengesind er blevet af din Fars Svælgen i Kvindfolk og Salmesang. Vel: gør dig fri! opfør dig som en Mand, og bliv det saa! Hvad har din Bror, Slagtersvenden, frem for dig? Krøllerne. Ja. Og Dumheden. Den giver ham Selvtilliden. Den kunde du slaa ham af Haanden, nu han er ved at faa sin første Hustru.
- (300) Amnon: Sin første —! Hvem bliver det?
- (301) Akitofel: Det ved du jo.
- (302) Amnon: Det faar han ikke Lov til. Jeg vil — — Aah, lad ham kun tage Tronen og hende og det hele. Saa kan jeg faa Resten. Det er nok til mig.
- (303) Akitofel: Forhindr det! Gaa til hende endnu i Aften. I Morgen er maaske for sent. Sig hende, at du elsker hende.
- (304) Amnon: Og hvis jeg nu ikke gør det? Hvis det ikke er Kærlighed, men bare — nej, jeg vil ikke sige hvad. Aah, for et Helvede det er at være ung!
- (305) Akitofel: Sig hende, at du elsker hende, Dreng. Bestorm hende med Erklæringer, overskyld hende med Bønner, til hun segner og bliver veg i alle Lemmer, og — elsk hende saa.
- (306) Amnon: Hvad raader du mig til? Det er jo Synd.
- (307) Akitofel: Hvad er da det, du lever i til daglig? Nej! Saa! kom her med Kniven! Dumrian!
- (308) Amnon: Min Synd! min Synd!
- (309) Akitofel: Bliv mig fra Livet med det taabelige Præsteord! Synd? hvad er Synd? Hvor skulde Synden stamme fra⁴⁰?

⁴⁰Hvor skulle Synden komme fra?: Synden, symboliseret ved slangen, stammer fra syndefaldet i Paradis jf. GT: 1. Mos. 3.

- (310) Amnon: Fra Slangen ved jeg da.
- (311) Akitofel: Ja, fra den miskendte og bagtalte Slange! Dèr ligger den i Græsset. Byttet kommer, ser en nedfalden Gren og gaar forbi. Saa hugger den. Brugende den Gift, der er dens Vaaben. Og derfor foragter Bjørn og Løve den, dydigt forargede, Bjørnen, der dasker grusomt med sin kluntede Lab, og Løven, der flaar brutalt med Kløer og Tænder. Lær af Slangen, Dreng, dens Klogskab, Forstillelseskunst, Evne til at vente, Lynsnarheden i det rette Øjeblik, hyld Dyrerigetets Konge, saa er du viss paa Bytte, saa naar du alle Ønskers Maal.
- (312) Amnon: Mester, Mester, hvor har jeg tit beundret din dristige Evne til at se nyt og stort og overraskende paa alle Ting. Men ak! hvad hjælper det vel mig, der spræller i min Synd som Hjort i Sump.
- (313) Akitofel: Der er ikke Synd. Synd er *det*, Flertallet bestemmer vi andre ikke maa, for at de des friere kan hengive sig i deres. Alt det latterlige og kvalmende, der sker Mand og Kvinde imellem, er legaliseret og gjort Gud velbehageligt, fordi den *Uhumskhed* gærer Flertallet i Blodet. Hvis *vi* var Flertallet — jeg mener at du — at den Slags —
- (314) Amnon: Men Moses da, Moses, der har sagt: den Sjæl, der øver sligt, skal udslettes af Folket⁴¹?
- (315) Akitofel: Moses forstod sig godt paa Gud og ringere paa Mennesker. Jeg har det omvendt. Han dømte, jeg forstaaer. Han raabte Synd, jeg siger Svaghed. Han stillede det Krav: begræd din Synd; jeg giver det Raad: bliv trodsig af din Svaghed. Gaa da til Tamar, Amnon, gaa endnu i Aften, og vil hun ikke, vel, saa tag din Ret.
- (316) Amnon: Min Ret?
- (317) Akitofel: Din Ret til Livet, det Liv, du længes efter, de andres Liv. Se, her ligger Byen under os med Taarne og Tage, og videre ude svulmer Landet dig i Møde med sammenknuget Kraft i knyttede Klipper og frodig Ynde i aabne Dale. Det er Israels Land. Det er hellig Jord. Og jeg elsker det. Hvorfor Slagteren Absalons? Saa dog hellere dit, dig, jeg under din Opvæxt har ladet min Aand beskygge. Leve Kong Amnon! hør! det er mit Raab, det er de Tusinders Raab, naar du først for dig selv har bevist din Mandsret gennem Vilje og Vold mod en Kvinde.
- (318) Amnon: Huggende uroligt gør du mit Sind. Du viser mig Befrielsen — alt det, jeg brænder efter — viser mig Vejen, — aah, jeg svimler, — det suser for Ørene. For det er jo skændigt, dit Raad, Akitofel, jeg behøver bare at tænke paa Far for at se, hvor stygt og ondt det er.
- (319) Akitofel: Det er rigtigt, Amnon, det var jo ogsaa kun en Prøve, jeg stillede dig paa; det er smukt og rigtigt, at du vil være din Fars Søn. Og nu maa vi gaa. Solen

Adams syndefald videreføres i form af arvesynden: Den tanke at et menneske fødes syndigt og viljemæssigt er bundet til det onde. [DSD]

⁴¹udslettes af Folket: Jf. GT: 5. Mos. 22.

staar lavt. Det er ved den Tid, Israels Konge plejer at sidde heroppe i Ensomhed og Aftenstilhed og digte de fromme Salmer til sin Gud. — Er der Rotter heroppe?

(320) Amnon: Rotter?

(321) Akitofel: Jeg synes, noget bevægede sig.

(322) Amnon: Der er ingen Rotter i Fars Hus.

(323) Akitofel: Er du ganske sikker? Tør du sætte dig helt ind i Hjørnet bag Slyngranken der?

(324) Amnon: Hvad skal det betyde? hvad skulde jeg frygte?

(325) Akitofel: Saa sætter jeg mig ind til dig, at vi kan sidde katestille begge og passe paa.

(326) En Tjener: (*ind*) Kongen. (*Ud uden at se dem.*)

(327) Amnon: Hvad skal det betyde, spørger jeg om. Du gør det jo helt uhyggeligt.

(328) Akitofel: Hys! — Hvor yndig en Udsigt for Kongen! Ej! er der Haandværkere saa silde i Urias's Gaard?

(329) Amnon: Urias's Gaard? Hvor? Naa, den med de smukke assyriske Kvadre? — Men det er jo unge Piger.

(330) Akitofel: Ja, sandelig. Vidste man ikke bedre, skulde man tro, de beredte et Bad. Men de sætter dog vel en Skærm for, naar man heroppefra kan se derned.

(331) Amnon: Hvad er det, du —? Vil du have, jeg skal glemme alt, hvad jeg skylder dig, og slaa dig i Fjæset? Hvad tror du om Far? Det er Løgn. Om jeg saa ser det med mine egne Øjne, saa er det Løgn.

(332) Akitofel: Jo, det er hende; der kommer hun. Føj! Kvindehud er som et skrabet Svin. Jeg har set et engang hos Filistrene.

(333) Amnon: Vend dig bort —

(334) Akitofel: Sæt dig! Ti!

(335) David: (*ind. Standser straks lyttende og lurende, gaar med bortvendt Ansigt frem, standser, skotter efter Synet af Batseba, vender atter Ansigtet bort*)

(336) David: Jeg vil synge en Lovsang for Jahve, jeg vil prise mit Livs Gud i Sang. Jeg er Ven med Jahve min Gud, hans Rolighed fylder mit Hjerte. Den fylder mit Hjerte med Fred og med Renhed og Tak og Lovprisning. Og Stjernerne tændes og Maanen, og Mørket fylder mit Hjerte, det fylder mit Hjerte med Fred — — — (*Gør pludselig om og løber mod Synet.*) Kun eengang, denne ene. Kun denne eneste Gang til. Saa aldrig mer, saa aldrig, aldrig mer. (*Ud.*)

(337) Akitofel: Altsaa dog en Rotte.

(338) Amnon: Aah, det ved jeg ikke. Er der noget at lave et større Nummer ud af her? Det er aabenbart, at Far har forelsket sig i denne smukke Dame. Hans Vers hørte jeg ikke. Men de var sikkert gode. Er der mere at sige til *det*?

(339) Akitofel: Den smukke Dame er gift.

- (340) Amnon: Eller Enke. Maaske er Urias for længe siden faldet. For Resten er Far Konge. Ikke? Jeg ser ikke andet skandaløst i dette end, at I har faaet mig til at belure min Far. Det glemmer jeg Jer sent, Hr. Akitofel. Og dermed mit Godnat.
- (341) Akitofel: Godnat, min Prins.
- (342) Amnon: Et Ord endnu. Min Kniv fra før — —
- (343) Akitofel: Er her. Beholder jeg.
- (344) Amnon: Nej, se nu her, nu er den her, nu tager jeg den, her er den. I glemte, I er en gammel Mand, og jeg blev voksen nu. Se, Akitofel, nu kender I en Hemmelighed om Far og en om mig. Siver der noget ud, saa ved jeg altsaa, hvor Utætheden findes — og vil forsøge at stoppe Kniven her i Hullet. Hvad?
- (345) Akitofel: Aah, skab dig ikke.
- (346) Amnon: Hvad?
- (347) Akitofel: Bliv mig fra Livet, Dreng.
- (348) Amnon: Hvad?
- (349) Akitofel: Naturligvis saa tier jeg, saa tier jeg. (*Ud.*)
- (350) Amnon: Ja. Min Gud! min Gud!
- (351) Tamar: (*ind*) Amnon? du her endnu?
- (352) Amnon: Jeg her endnu.
- (353) Tamar: Men Amnon, du er jo bleg. Var det stygt, som jeg sagde før? Jeg skal ud paa en lille Ridetur, men kunde slet ikke glæde mig til den, inden jeg fik sagt dig, du ikke maa være vred over, at jeg blev saa hidsig. Men du tog nu ogsaa saa haardt. Og det *var* ikke pænt, vel?
- (354) Amnon: Skal du ud at ride med Absalon?
- (355) Tamar: Bare en lille Tur. Men saa dødelig bleg du da er.
- (356) Amnon: Jeg er bleg af at vente paa dig. Men nu kom du altsaa. I rette Sekund. Og saa vil du ud med Absalon! Men det bliver der intet af. Du bliver hos mig.
- (357) Tamar: Amnon, du gør mig jo bange.
- (358) Amnon: Tror du ikke, jeg ved, hvad I bestiller, naar I er ude sammen, den Skørtejæger og du?
- (359) Tamar: Bestiller?
- (360) Amnon: Ja, I snakker om Dugg og Stjerner. Men Sandheden — lad os for engangs Skyld nævne den! den hedder Brynde⁴², som mellem en Ko og Tyr, Brynde, I skammer Jer over og derfor faar svimlet op til Løgne om Blomsterduft og Fuglesang og Maanestraalespindelvæv. Jovisst. Men nu er det *min* Tur til at tage Del i Passiaren⁴³. Jeg lader mig ikke længer bedrage til at gaa og lade, som om jeg var *pæn*. Naar hele Verden søler, saa søler jeg med.

⁴²Brynde: I betydningen "brændende lidenskab" eller "sanseligt begær".

⁴³Passiaren: Betegner en munter og hyggelig samtale. [ODS]

- (361) Tamar: Gaa! gaa! gaa! Saa grim du er. Jeg hader dig.
- (362) Amnon: Jeg ogsaa dig. Saa er jo alt i Orden. Nu kommer du her.
- (363) Tamar: Hvad vil du? — Absalon! Abs —
- (364) Amnon: Tier du ikke, kværker jeg dig.
- (365) Tamar: Amnon, slip mig, hører du, for min Skyld, for din Fars Skyld, for Davids Skyld, — —
- (366) Amnon: Hahaha — David — ha — (*de ud.*)
- (367) Akitofel: (*ind*)

Nu løsnes Stenene i Davids Hus.

Lad ramle

og knuse alt! Undtagen Slangerne.

De ved at hytte sig. —

Hører du, Jahve?

Nu ramler Stenene i din Yndlings Hus.

3. Akt: III.

BORGRUIN MELLEMLER BERGE

- (368) Natan: Heller ikke i Ruinen, Absalon! Saa kan det ikke nytte at lede længer i Nat.
- (369) Absalon: Hvem spørger om Nytt? Men det er ikke *din* Sorg. Du har aldrig prøvet at spejle dig selv i to uskyldige Pigeøjne. Saa du er selvfølgelig ligeglad med, om Ravnene har hakket de Øjne i sig eller ej.
- (370) Natan: Det er Bælgmørke nu, og jeg har ikke Hud paa Fødderne mer. Nu maa vi unde os selv lidt Hvile, nu maa vi —
- (371) Absalon: Tror du, jeg kan hvile, inden jeg ved, hvad der er sket med hende? Hvor kunde det ogsaa falde mig ind at blive fornærmet og gaa hjem og i Seng, fordi hun lod mig vente en Smule ved Æslerne? Og saa næste Morgen dette vanvittige Rygte af Natteravne, at hun var gaaet barbenet og syngende ud af Byen — — Det er ogsaa din Skyld. Hvor kunde du faa den Forbryderide, at vi to alene skulde støve hende op?
- (372) Natan: Jeg tænkte jo, det maaske var bedst, at ikke for mange blev blandet ind.
- (373) Absalon: Hvad er der sket med min Tamar? hvor finder jeg hende? hvorfor er dette kommet? Er du en Guds Mand og har ikke et Ord at sige mig i Fortvivlelsens Stund?

- (374) Natan: Absalon, du maa tænke paa andre Ting.
- (375) Absalon: Et muntert Solskin har mit Liv været. Hvorfor staar jeg pludselig her som en stor dum Dreng og glor paa Ulykken og forstaar ingenting og ved hverken ud eller ind?
- (376) Natan: Du maa tænke paa andre Ting ind imellem. Jo, du maa, Absalon. Le ikke saa forfærdeligt. Du er jo da ogsaa Kongens Søn og Arving til Riget. Nu har jeg hjulpet dig med at lede; naar vi engang har fundet hende, maa du gøre Gengæld og hjælpe mig.
- (377) Absalon: Hjælpe dig? Med hvad?
- (378) Natan: Mine Vingefjer er endnu ikke udvoxet nok til, at jeg vover at kaste mig mod ham alene.
- (379) Absalon: Hvem taler du om?
- (380) Natan: Jeg har set op til Akitofel, som var han Ligemand med vort Folks store Døde. Men for 3 Dage siden — jeg sad og talte længe med ham, og det endte med, at han søgte at liste en Løgn om din Far ind i mit Blod, saa nedrig, at var der Gran af Sandhed i den, saa — saa gik Verden i Stykker for mig. Men det var ikke det, det var endda ikke det. Hør nu her: Jeg havde talt mig varm, talt mig Blodet op i Kinderne, og pludselig mærker jeg hans Katteaande imod mig, ser hans krumme gullige Fingres evige Uro og Øjnene, disse sammenknebnede Øjne, der aldrig er der, hvor han ser. Og omkring hans Mundvige kom og gik — aah; fyda! Jorden gled bort under Fødderne paa mig, — — —
- (381) Absalon: Ved du, det er Rigets mægtigste Mand, Fars uundværlige Støtte, du løfter din Mistanke mod som en Køter sit Bagben?
- (382) Natan: Det er ingen Mistanke. Samme Aften undersøgte jeg Sagen. Akitofel maa fældes. — Hvad er der, Absalon?
- (383) Absalon: Hys! hørte du ikke?
- (384) Natan: Der var ingenting.
- (385) Absalon: Lyden af Skridt. Dèr igen.
- (386) Natan: Nattevinden. Et rustent Hængsel, der piber etsteds. — Absalon, hvad vil du?
- (387) Absalon: Jeg kan ikke sidde uvirksom længere. Jeg vil famle mig frem langs Kløfterne og kalde paa hende. — Tamar! lille Tamar! Det er Absalon! Tamar! (*Ud.*)
- (388) Natan: Jahve! Jahve! Jeg er træt og ene. Syndede jeg, da jeg søgte ind til Hovedstaden? Var det mer for Avancementets end for din Skyld, min Gud? Straffer du mig nu? Skal jeg bittert erfare, at jeg ikke er Opgaven voksen? Send en Engel til mig, der forvisser mig om din Salvedes Uskyld og giver mig Kraft til hensynsløs at træde op mod Forargelsen. — Ah! dèr! dèr!
- (389) David: (*ind paa et Muldyr*) Hvem der?

- (390) Natan: Herre Konge? Jer?
- (391) David: Tilbage! Jeg er bevæbnet.
- (392) Natan: Herre Konge!
- (393) David: Natan! I her?
- (394) Natan: Og I, Herre Konge, I her?
- (395) David: Ja, jeg er her. Jeg skal sige Jer, der var lummert paa Slottet, og disse blanke Stjernenætter, jeg mener, saadan en Nat uden Stjerner med sit rolige Mørke har ogsaa sin Ynde. Saa red jeg en Tur; men jeg mærker nok, jeg maa være kommen noget for langt ud. Men I, Natan, hvad fører Jer til disse ensomme Steder ved Nattetid?
- (396) Natan: Ved I da ikke, Kong David, hvad der er hændt i jert eget Hus? Ved I ikke, at Tamar —
- (397) David: Jeg ved ingenting og har ikke Stunder at vide noget nu. Jeg skal sige Jer Sandheden, Natan; jeg er ude til et hemmeligt Møde med en fremmed Stats Gesandter til en fortrolig Forhandling, som ingen Sjæl maa ane det fjerneste om. Det er noget med Krigen, forstaar I, og Hjælpetropper og Kornforsyning og alt saadant. Disse Gesandter kan komme her, hvad Minut det skal være. Derfor, Natan, maa jeg bede Jer gaa.
- (398) Natan: Min Herre Konge, tilgiv mig, at —
- (399) David: I forstod mig maaske ikke. At I traf mig her, er ved at kunne gøre Jer til en statsfarlig Mand. Var I ikke Profet, laa det jo nær at tænke, at I belurer Kongen ved Nattetid. Gaa, Natan, og trød haardt, saa jeg kan høre, I fjerner Jer. (*Natan ud.*)
- (400) Batseba: (*frem*) Saa kom du da! Jeg vidste det! Jeg vidste det!
- (401) David: Ogsaa i Gaar Nat var jeg herude. Men vendte om. Nej, rør mig ikke. Sæt dig, sæt dig der — med Stenen imellem os. Jeg er kommen for at tale med dig, Batseba, kun for at tale med dig.
- (402) Batseba: Hvad har min Herre Konge at sige sin Tjenerinde?
- (403) David: Ja, hvad var det? Vent lidt, saa faar jeg samlet det. Jeg kom her for at sige dig, jeg elsker dig — nej, nej, nej, hør mig ud — at sige dig, jeg elsker dig — og at vi maa sejre over det — vi maa skilles — vi maa — paa en eller anden Maade —
- (404) Batseba: Og derfor kom du, David. Slet ikke for andet, vel?
- (405) David: Jo. For en Ting til: for at tage dig i mine Arme, stryge dig over Haaret, lægge mit Hovede ind at hvile en Stund ved dit dejlige Bryst.
- (406) Batseba: Elskede! Endelig! Endelig! — Stille, Hjerte! stille: for hans Skyld skal du slaa stille og blidt.
- (407) David: For du har jo Ret. I de Bespottelsens Ord, du gik fra mig med, har du jo Ret: Jahves vilde Urkraft er over os. Har jeg ikke svoret mig selv, at jeg gik ikke ind, hvor dit lysende Legemes Billede kaldte, har jeg ikke bidt Læben, saa Skægget blev stift af størknet Blod? Og dog — Aften efter Aften har jeg — og nu staar jeg her.

- (408) Batseba: Ja, David, det er Jahves eget glødende Vejr, der aander ind i vort Blod.
- (409) David: Men Budet da, Batseba? Det er dog ogsaa Jahve. Lynet, der knitrer ud imod mig fra Bogrullens Tordensky: "Hor tør du ikke bedrive" — det har dog ogsaa hans Vælde i sig. Kæmper da Jahve mod Jahve inden i mig? Skurer hans Guddomskræfter imod hinanden i mit Menneskebryst? Jeg kan ikke bære det. Jeg gaar til Grunde. Jeg er en Ø, der trampes i Havet under Elefanternes Kamp.
- (410) Batseba: Maaske skal du ende saa stort. Har du fjernet dig alt for langt fra din Ungdom, ladet uværdige styre for dig, hygget dig i Røgelse og Salmesang, saa rejs dig, David: se, jeg er Synden, Synden fra Jahve, den, der giver dig ogsaa Faldets bitre Storhed, for at du kan være virkelig stor.
- (411) David: Batseba! Batseba! der staar Luer ud fra dit Legem som fra dine Ord. Saa kaster jeg mig i din Elskovs Baal. Lad det dølgge mig for hans Vrede. (*Drager hende med sig ind i Ruinen.*)
- (412) Absalon: Jeg hørte dog Stemmer, Natan; Hvorfor vil du skjule for mig, at du har fundet hende?
- (413) Natan: Jeg har ikke fundet Tamar. Og vil jeg skjule noget for dig, skyldes det kun, jeg vil skjule det for mig selv.
- (414) Absalon: Hav Barmhjertighed med mig: hvor har du hende? hvordan ser hun ud? Tys! dør! det mørke i Mørket, der rører sig? Aah, Tamar! Søster! Elskede!
- (415) Tamar: (*ind*) Nej, nej. Hvem er I?
- (416) Natan: Tamar, er det virkelig dig?
- (417) Tamar: Bliv fra mig.
- (418) Absalon: Det er jo Absalon, lille Tamar. Natan og Absalon.
- (419) Tamar: Ja, ja. Men jeg vil ikke have med Jer at gøre. Hvis I nærmer Jer, løber jeg — paa de Stumper, der er tilbage af mine Ben — hen og udover Skrænten. I maa ikke komme saa nær, I kan se mig. Ingen maa se paa mig mer. — Aah, nej, hvor er jeg segnende træet.
- (420) Absalon: Natan og jeg vil jo bare hjælpe dig.
- (421) Tamar: Vil I? Saa er der alligevel noget godt paa Jorden endnu. For jeg har jo flakket omkring, forstaaer I, været hos Lidenkonvallerne⁴⁴, men de kunde nu slet ikke forstaa mig, saa fine og hvide, de selv var. Og de stolte Roser rev mig med deres spidse Negle — i Haan og Foragt. De andre Blomster var venlige nok, men saa optaget af at pynte sig. Og Bækken lo ad mig, — klukkklukkluk blev den ved med at le. Men nu I to Mænd — — Aah, maaske jeg alligevel kan blive lidt glad igen. For det er saa svært at finde nogen, der vil standse og sidde stille en Stund hos en, der græder.
- (422) Absalon: Maa Natan og jeg ikke nok faa Lov til at bære dig, lille Tamar?
- (423) Tamar: Jo Tak. Natan maa godt.

⁴⁴Lidenkonvallerne: Lidenkonval er et andet navn for majblomst, findes talrigt i Rold Skov. Ikke at forveksle med liljekonval.

- (424) Absalon: Hvorfor ikke jeg? hvorfor ikke jeg?
- (425) Tamar: Aldrig mere maa dine rene kære Hænder røre ved min besudlede Krop.
- (426) Absalon: Tamar, hvad er det, du siger?
- (427) Tamar: Kan du forstaa, at han kunde nænne det? Min Have med alle de dejlige Blomster i og alle de syngende og smuttende Fugle! dèr vilde du komme og lege; dig havde jeg pyntet mig for, dig holdt jeg Haven saa fint i Stand til. Og saa kunde Amnon nænne at tumle derind og trampe Blomsterne ned, saa min Have for evigt er ødet!
- (428) Absalon: Hvad er det, hun siger om Amnon?
- (429) Natan: Det, som anede mig; det, som anede mig!
- (430) Absalon: Rejs dig, Tamar. Kom saa og hjælp mig, Natan. For nu har vi et Ærinde i Jerusalem.
- (431) Natan: Hvad vil du, Absalon?
- (432) Absalon: Visshed. Inden den Dag, der nu gryr, er omme, skal alt være klart. Har Amnon Del i dette —
- (433) Natan: Hvad vil du saa, spørger jeg dig.
- (434) Absalon: Gaa til Far.
- (435) Natan: Din Far —
- (436) Absalon: Ja, jeg ved det nok, ved, at hans rene retskafne Hjerter vil krympe sig under det. Men jeg kan ikke skaane ham. Kongen maa vide alt. Og Kongen maa dømme.
- (437) Natan: Israel har ingen Konge mere, Absalon.
- (438) Absalon: Har ingen Konge?
- (439) Natan: Ham, vi havde, ham ser du der.
- (440) Absalon: (*vender sig; med Ryggen til dem ses i det graa Morgenskær David sidde hos Batseba*) Hv — hvem er den Kvinde?
- (441) Natan: Det er Krigeren Urias's Hustru.
- (442) Tamar: Min Sorg, min Sorg, kan du se, at selv det golde Fjæld bærer Blomster?
- (443) Absalon: Natan, tror du — tror du, der er en Draabe Vand at finde etsteds heromkring?
- (444) Natan: Jeg synes, jeg hørte en Kilde engang.
- (445) Absalon: Maaske skal vi gaa at søge. (*Tager Tamar ved Haanden. De tre ud.*)

4. Akt: IV.

SAL I KONGENS HUS

- (446) David: Hvad vil han, Jokanaan? Jeg ser ham jo ved Festen i Aften. Ikke?
- (447) Jokanaan: Han siger, han maa tale med Kongen inden.
- (448) David: Det passer mig daarligt. Jeg venter Visit af Fru Batseba nu. Spørg ham, om det ikke kan vente.
- (449) Jokanaan: Der kommer han, Herre. (*Ud.*)
- (450) David: Jasaa.
- (451) Akitofel: (*ind*) Maaske er det Kongen ubelejligt lige i Timen?
- (452) David: Ikke, naar det er Jer, Akitofel. Hvis jert Ærinde da er kort. Vor Fest er jo nær.
- (453) Akitofel: Jeg skal fatte mig i yderste Korthed. Først en ren Parentes: det er lykkedes mig at skaffe en Karavanelast Hvede, soltørret, havvejret⁴⁵ Hvede fra forrige Høst hjem fra Ægypten for 53 Talenter⁴⁶. Prisen var firs. Tilmed er de gaaet ind paa at modtage Beløbet i ammonitiske Slaver.
- (454) David: Det er godt, Akitofel. Saa fordeler vi Kornet imellem Byernes fattigste.
- (455) Akitofel: Saa gemmer vi Kornet og fordeler det, naar der engang bliver for meget Kvalm⁴⁷. Og saa til mit Ærinde: Idet jeg som Indledning beder min Herre Kongen betragte min Tilsynekomst nu som Fuldbyrdelsen af et uønsket Hverv, der er blevet mig overdraget af mine Kolleger, de andre Ministre, som deres Repræsentant over for det kgl. Hus, skal jeg tillade mig at gaa lige løs paa Sagen og min Sendelses Maal, som er dette at henlede min Herre Kongens Opmærksomhed paa et Spørgsmaal af en til en viss Grad delikat Karakter, som vi under Varetagelse af den Diskretion, der i Følge Sagens Natur er ønskelig ikke mindst af Hensyn til den offentlige Mening, har skønnet i Ministerraadet, der forsigtigvis traadte sammen afvigte⁴⁸ Nat i et ikke blot lukket, men tillige hemmeligt Møde, ikke længere at kunne lade henstaa som hidtil i en Sfære af Uovervejethed, hvorved vi løb Fare for, om det da virkelig en Dag af sig selv pressede paa og forlangte sin Løsning, da at staa uforberedte og maaske med indbyrdes Divergens⁴⁹, saa at Muligheden for den Fasthændighed, Situationen i visse Tilfælde maaske kunde formodes at kræve, paa Forhaand var forspildt. Kort sagt, det drejer sig om — hvad skal jeg kalde det? — Grundlæggelse af en Tradition, Skabelse af et Præcedens⁵⁰, noget man ikke vil kunne undgaa at regne med Forekomsten af i et Rige, hvor den for Øjeblikket eksisterende Regeringsform er saa ny, som Tilfældet er hos os. Konkret: hvilke Forholdsregler kan der tænkes at være at tage, om det engang i vor Kongerækkes Historie skulde indtræffe, at der fødes Kronen en illegitim Søn?

⁴⁵*havvejret*: "At vejre" betyder, at man udsætter noget for luftens, vindens og vejrets påvirkning, således at dets tilstand ændres, fx tørres eller udluftes. Her blot i forbindelse med havvejre og -luft. [ODS]

⁴⁶*Talenter*: Møntenhed fra oldtiden (fra græsk "tálanon"). [ODS]

⁴⁷*Kvalm*: Støj, uro, i udvidet forstand: ophævelser, indvendinger eller vrøvl. [ODS]

⁴⁸*afvigte*: Ældre nydansk ord. I betydning om tid: sidst forløben eller sidste.

⁴⁹*Divergens*: Afvigelse eller forskel i anskuelse, meningsforskel.

⁵⁰*Præcedens*: Fortilfælde.

- (456) David: En illegi — jeg ved ikke — forstaar jeg rigtigt? Forholdsregler? Ja, hvordan gør man i andre Lande?
- (457) Akitofel: Vi holdt jo for, at mens der paa den ene Side —
- (458) David: Jeg takker meget for, at I har henledt min Opmærksomhed paa dette Spørgsmaal, og skal snarest tage det under Overvejelse. Paa Gensyn ved Festen, Akitofel. Jeg vil gerne nu —.
- (459) Akitofel: Jeg takker min Herre Kongen. (*Ud.*)
- (460) David: Ja — ja — ja. — Husai! min Fars gamle Ven og min! Saa er det dog sandt, at den ægte Ven kan man kende paa, at han altid staar der, naar man trænger mest til ham. Du kommer da til Festen i Aften, Husai?
- (461) Husai: (*ind*) Til din Fest kommer jeg ikke, David!
- (462) David: Til min Fest vil du ikke komme. Saa er altsaa — vort Venskab forbi.
- (463) Husai: Et Venskab, der er rigtigt, bliver aldrig forbi. Og vort er rigtigt.
- (464) David: Og det siger du, Husai! Jahve velsigne dig! Du er den, jeg har frygtet mest af Mennesker, at *du* skulde ikke kunne forstaa —
- (465) Husai: Jeg forstaar det nok.
- (466) David: Aah, hvor det varmer mig! At *du* forstaar, det ikke kan være anderledes: naar denne unge straalende Kvinde kom til mig med sin Tro og sin levende Kærlighed, saa kunde jeg ikke andet end tage imod — aah, ja, tage imod, som var det en Gave fra Jahve selv.
- (467) Husai: Ja, ja. At han, som altid har undt dig det godt, betænkte dig ogsaa med dette!
- (468) David: Og vil paa en eller anden underfuld Vis føre det igennem, saa det skønt og lykkeligt for alle Parter løser sig op en Dag.
- (469) Husai: Det er rigtigt, David, bare stole paa Jahve, helt og blindt! Det gjorde Isai ogsaa, og han var en lykkelig Mand. Og du er hans ægte Søn.
- (470) David: Husai, giv mig din Haand!
- (471) Husai: Og tror du saa ikke, at Tiden er inde til at forlade Komedien og gaa over til Virkeligheden? Den hedder, at du ligger i Sumpen, saa sølet som jeg aldrig havde tænkt mig det muligt at finde Jahves Skødebarn.
- (472) David: Aah saa.
- (473) Husai: Den hedder, at du lever i Hor, Kong David, og det Forhold maa endes snarest. Fruentimmeret maa forvises fra Landet, og du selv gaa Bekendelsens Bodsgang til Natan som den Sjoever, du er.
- (474) David: Vil du kalde dig Ven? og mangle enhver Forstaaelse af —
- (475) Husai: Ja, det er det, du har en Ven til at komme og sige dig og hjælpe dig med at faa gjort. Jeg har været fristet til forlængst at trampe herop for at gribe dig i Skuldrene

og prøve paa at ruske dig Djævlen af Kroppen. Men jeg har nølet. Thi for 15 Aar siden gik jeg en frugtesløs Gang herop —

(476) David: — for at skille mig fra min bedste Mand. Vil du i Dag skille mig fra en Kvinde, der er blevet min Sjæl uundværlig som han min Gerning, er jeg bange, du ikke har mere Held med dig nu end sidst.

(477) Husai: Der er kun eet, der i Sandhed er dig uundværligt, og det er Jahves Fred. Hvordan ser du ud? Bleg, oprevet, bange, syvsindet, træt. Bort fra Batseba, frem til Natan er Vejen, jeg rækker dig Haand til at gaa.

(478) David: Har du der nævnt Betingelserne for vort Venskab, frygter jeg, det er endt.

(479) Husai: Venskab har ingen Betingelser, saa lidt som noget i Verden kan ændre ved, at du er Isais Søn. Men hjælpe dig kan jeg altsaa ikke. Saa vil jeg prøve at tro, at ogsaa igennem dette maa Jahve kunne føre din slingrende Vogn frem til et Maal, han har sat. Skønt jeg fatter det ikke, og det gør saa ondt i mig, som brændte der Saar i mit Indre. Jeg gaar. Vi skilles som Venner, David. Men vi skilles. Maaske ses vi ikke mere; jeg er en gammel Mand. Men det skal du vide: faar du Brug for Husais Haand eller Hjerne, saa send Bud; for dig er de altid parat.

(480) David: Husai, gaa ikke fra mig!

(481) Husai: Far vel, David! Far med Gud! (*Ud.*)

(482) David: Jokanaan! Husai kommer ikke til Gæstebudet.

(483) Jokanaan: Vel, Herre.

(484) David: Har nogen anden meldt Forfald⁵¹?

(485) Jokanaan: Ikke saa vidt jeg ved. Det vil sige Profeten Natan og Prins Absalon var forhindrede.

(486) David: De var forhindrede. Jokanaan, du meddeler straks de to Herrer, at det er Kongens Ønske, de møder. Ikke?

(487) Jokanaan: Gerne, Herre. Og saa har jeg en stor Nyhed til min Herre Kongen.

(488) David: Hvad da?

(489) Jokanaan: Prins Amnon er kommen hjem fra sin Rejse.

(490) David: Aah, det er glædeligt Nyt. Har han ikke været — en Evighed borte?

(491) Jokanaan: Kun 5 Maaneder, Herre.

(492) David: Saa kommer han til Gæstebudet, ikke?

(493) Jokanaan: Prins Amnon var meget træt. Han gik straks til Ro. Han bad mig hilse Kongen og sige, at han vilde fremstille sig i Morgen.

(494) David: Jeg forstaar ikke. Jeg ønsker at se min Søn ved Festen, naar han er kommen hjem.

(495) Jokanaan: Jo.

⁵¹*Forfald*: Ordet betegner en uventet indtrædende omstændighed, hvorved en person forhindres i at komme til stede, hvor dennes nærværelse ventes eller kræves i henhold til aftale, overdraget hverv, embedspligt eller lignende. [ODS]

- (496) David: Sagde jeg det ikke tydeligt nok?
- (497) Jokanaan: Som min Herre Kongen vil.
- (498) David: Jokanaan, sig mig, Tamar — holder hun stadig Sengen?
- (499) Jokanaan: Prinsessen er begyndt at komme en Smule op.
- (500) David: Og Lægerne staar stadig uforstaaende?
- (501) Jokanaan: Paa ingen Maade, Herre. Der er Masser af Forstaaelser. De er bare saa forbistret forskellige.
- (502) David: Godt, Jokanaan. Bring hende Blomster fra mig. Jeg ser selv til hende en Dag med det første. (*Batseba ind. Jokanaan ud.*) Aah, endelig kommer du, kære. Og saa blændende dejlig den Kjole gør dig!
- (503) Batseba: Den gør mig ikke. Jeg er det, du. Men du ser nu ikke videre blændet ud.
- (504) David: Jo, jeg gør. Naar du kommer til mig, kan det ikke være andet. Ellers var jeg ikke David, men Mælk fra i Gaar, der syrner, naar Solen tilsmiler den.
- (505) Batseba: Hvad har nu fortrædiget Kongen?
- (506) David: Aah, det er Tamars uforstaaelige Sygdom, der piner mig — at hun falder i Vildelse samme Dag, du og jeg —
- (507) Batseba: Fortæl mig det hellere straks.
- (508) David: Lille, kloge Kvinde! Saa hør da: Akitofel har været hos mig —
- (509) Batseba: Hvornaar vil du skære den kræftsye Gren af dit Træ?
- (510) David: Akitofel?
- (511) Batseba: Netop ham. Og skaan mig nu for det uværdige Svar, at Kongen ikke kan undvære ham til at styre.
- (512) David: Hvad har *du* at laste Akitofel for?
- (513) Batseba: Tror du virkelig, du indtil din Død kan vedblive at spille den Rolle for dig selv, at du ikke ved hans Skavank?
- (514) David: Jeg ved ingenting og vil ingenting vide. Jeg ved om et hæsligt løgnagtigt Rygte, saa gement, at jeg ikke kan høre det nævnt af en Kvindes Mund. Jeg lod ham undervise min egen kære yngste Søn for at ramme en Pæl igennem Bagvaskelsen, og Amnon har aldrig klaget, og jeg kender dog mine egne Børn. Gaar du her og karter⁵² Storpolitik og vil spinde Reb til Akitofels Hals, kan jeg nødes til at minde dig om, at — ja.
- (515) Batseba: At hvad?
- (516) David: Naa, ingenting!
- (517) Batseba: Du svarer mig! At hvad?
- (518) David: Naar du vil det: At Kongens Hustru er du ikke.
- (519) Batseba: Det takker jeg for, hvis det dèr var et kongeligt Ord.

⁵²*karter*: Ordet kommer af substantivet ”en karte”: det redskab, man bruger til rensning og udredning af uld og bomuld. [ODS]

- (520) David: Hvad vil du, Batseba?
- (521) Batseba: Gaa.
- (522) David: Min egen Eneste, tilgiv mig, at jeg er træt og saaret og skræmt.
- (523) Batseba: Skræmt? Hvad har Akitofel sagt?
- (524) David: Han kom her i fuld Mundering til stor Audiens for at belave mig paa Forholdsregler, hvis — og det kneb hans tro Mund at faa Ordet sagt, men det maatte jo ud til sidst — hvis der engang fødtes Kronen et, hvad han kaldte, illegitimt Barn. — Ler du?
- (525) Batseba: Hvor er han falkeøjjet, det gamle Gespenst.
- (526) David: Hvad er det, du siger?
- (527) Batseba: At dèr røg den Hemmelighed, jeg vilde have gemt til dig som Fødselsdagsgave.
- (528) David: Hemmelighed! Og det ler du af? Gemt til mig! Fødselsdagsgave! Og det ler du af? Ja, sandelig! det er da ogsaa fornøjeligt. Hahaha. Saa kan vi sende Brevskab til Urias, at han skal være Far af sin Konges Naade. Og lad der gaa Bud ud til alle Israels Stammer, at nu faar Jahves Salvede sig et Horebarn.
- (529) Batseba: Vogt dig! Ikke eet ondt Ord om Barnet! Ikke een Plet paa det!
- (530) David: Mageløst! mageløst! Og det ler du af!
- (531) Batseba: Men du? du bander og raser over det! Det siges i Israel, at dengang det meldtes dig, at Absalon skulde komme, og dengang du i Krigen fik at vide, at Amnons Fødsel var nær, begge de to Gange brast du i Graad af Lykke. Nu, da din Elskede, der har ofret alt for dig, kommer og lover dig halvgamle Mand maaske endnu en Søn, farer du op imod mig, saa ingen Bondekarl i dit Rige kunde tortere sin Kæreste lumpnere, naar hun siger ham, det er gaaet galt.
- (532) David: Du taler om, hvad du har ofret —
- (533) Batseba: Ja, jeg har ofret alt for dig. Min Ære som en agtet Mands Hustru, min Kyskhed, mit Rygte. Nu tilsvines mit Navn i alle Kipper⁵³ i Jerusalem, og mine egne Tjenestefolk fniser ad mig bag min Ryg. Og det, der er det tungeste af det hele, det, der svier mig endnu værre end, at Far saa forbi mig, som var jeg Luft, da han i Døden gav mine Søstre sin Velsignelse — at den Dag ufravendelig nærmer sig, da Urias maa have det at vide, da jeg skal gøre den Mand, jeg højagter og holder saa søsterlig af, ætsende Sorg og uafvaskelig Skam. Jeg har betalt det altsammen, fordi jeg tænkte, saa høj var vor Elskov, at den var Prisen værd. Og nu, i dette Øjeblik, da — aah Gud, jeg foragter dig jo.
- (534) David: Og hvad har saa jeg ofret? Det taler du ikke om. Jeg var Jahves Yndling og Folkets Ven, mine Børns Kammerat, mine Stormænds Exempel, med Glans over mit Navn, Sejrr i alle Kampe, Fred over mit Rige som i mit Sind. Nu er alt forandret, min

⁵³Kipper: En ”kippe” er en tarvelig beværtning, en knejpe eller endog et bordel.

Sjæl er et Hav i Oprør, mit Navn er plettet i Historiens Aartusinder, mine Stormænd gaar deres egne Veje, Joab gør ingen Fremskridt i Krigen, mit Folk vender Ryggen til, naar jeg viser mig i en Gade, mine Børn holder sig borte fra mig, og Jahve har lukket sin Himmel over mig. Det er, hvad jeg har ofret, det er, hvad jeg har vundet, fordi jeg faldt for dine Skøgekunster og lod mig forlokke til dit Hor.

(535) Batseba: Jahve! Jahve! knus den formastelige, som skamskænder Gaven, du har rakt ham!

(536) Absalon: (*ind med Natan*) Nej, stands mig ikke, Natan! Nu — — Der! du her? I her?

(537) David: Hvad ønsker I Herrer? I kommer for tidligt til mit Maaltid.

(538) Absalon: Vi kommer ikke til dit Maaltid, hverken nu eller siden. Ved du, at Amnon —

(539) David: Hvad er det for en Tone, du byder mig? Hvad er det for en Opførsel, du lægger for Dagen?

(540) Absalon: Er den værre end din?

(541) Natan: Absalon, det er din Far, det er Kongen.

(542) David: I kommer. Saa sandt Jahve lever, kommer I. Naar jeg holder Fest, vil jeg have mine Børn og Venner om mig. Dig, Absalon. Og Amnon. Og Natan. Og Jer alle. Forstaar du det, Dreng, forstaar du?

(543) Absalon: Far, du slaar mig ikke. Du slaar ikke.

(544) Natan: Vi kommer, Herre Konge, vi kommer.

(545) David: I kommer. Godt. Gaa. (*De to ud.*)

(546) Batseba: David! Du bliver da ikke syg, David? Skal jeg skaffe dig Vin?

(547) David: Ingen anden Vin end din Haand paa min Pande, Batseba, din svale gode velsignede Haand. Aah, jeg er for gammel til alt dette.

(548) Batseba: Nej, David, nej! du er ikke gammel, jeg giver dig jo hele min Ungdom. Hvor gammel er jeg? 27. Og 53. Tilsammen 80. Divideret med 2. Du er jo fyrre. En Mand i hans allerbedste Alder. Aah, hvad vi to skal virke for Israel, saalænge vi forbliver eet!

(549) David: Du kære, kære! hvert eneste af dine Kys forvisser mig om, at alt, hvad jeg misted for din Skyld, er intet imod, hvad jeg vandt. Aah, hvor kunde jeg før komme til at sige alle de —

(550) Batseba: Tys! det snakker vi ikke om. Det er glemt, altsammen. Baade dit og mit. Vi skal da ogsaa være Uvenner engang imellem, ellers var det slet ikke rigtigt. Men hør, hvor skal I spise i Aften?

(551) David: Jeg har tænkt mig: nede i den lille Sal.

(552) Batseba: I det skumle Hul! — Jokanaan! — hør nu, Jokanaan! Er Festbordet dækket? Godt. Saa bær det herop! med Skamlerne og det hele! Og mindst dobbelt saa mange

Fakler maa der til. Kongen skal være glad. Men lidt villig, du! — Naa, jeg maa gaa. Men hvor vilde jeg gerne sidde hos dig ved Festen i Aften, jeg og mit lille Barn!

(553) David: Du og vort Barn! Kæreste du, vi er jo eet nu, vi to, hvordan det saa end kan ordnes. Saa lad det ske! Kom til Festen, saa de kan se det, alle de om mig, at vi hører sammen nu.

(554) Batseba: David, tør du det? vil du det?

(555) David: Jeg vil det, saa sandt det ogsaa er mit, det lille Liv i dit Liv.

(556) Batseba: David, min Konge, Himmel og Jord og Helved kan ikke bryde den Kærlighed, jeg nu binder dig fast til mig med. (*Ud.*)

(557) David: Herre Jahve, Herre Jahve, jeg slipper hende aldrig, saa faar du gøre ved din utro Tjener, hvad du vil? Mere end knuse mig kan du dog ikke! (*Ud.*)

Tjenerne bærer Opdækningen ind.

(558) Første Tjener: Maa jeg spørge, hvad ligner dette her? Der skal Kongen gaa for at være det fineste Papyrus paa denne Side Euftrat, og saa render han her og kissemissenjaver med en gift Mands Kone.

(559) Anden Tjener: Ja, hvad? Pokker skulde være Kok, hvis man ikke havde Lov til at snuppe et Par Boller af Suppen. Han er vel nok Konge.

(560) Første Tjener: Konge! Han er Saftsuseme ikke mere Konge end som dig og mig. Havde han endda været af Blodet!

(561) Tredie Tjener: Hvad synes du maaske om det gamle Løg fra Filistæa, der triller rundt her hos os og lugter? Han har alt det Blod, man kan ønske sig. Er han mere kongelig af det?

(562) Første Tjener: Nej, det er selvfølgelig sandt nok. Paa den anden Side kan man vel heller ikke mene, at det ligefrem havde skadet David, om han havde haft et Par Fædre i Fortiden, der var blevet tituleret ordentligt. Alle vi, der er i Besiddelse af en Smule honnet⁵⁴ Dannelse, maa bestemt tage Afstand — — —

(563) Anden Tjener: Lad være at skabe dig. Tror du ikke, jeg er bonjour⁵⁵ med, at du gaar og kysser min Kone i Køkkenet?

(564) Første Tjener: Det gør jeg vel nok ikke. Her mangler en Assiet. Og for Resten er der vel Forskel paa en Konge og en Lakaj. Du kan ganske rolig tage og drukne dig i en Sovsgryde paa, at der er Tusinder, ja Millioner, der ser paa det ligesom mig, at naar David ikke har andet end Olien at holde sig til, var det ganske pynteligt, om han tog sig lidt bedre i Agt for at glide. Men ikke mine Ord igen. — Naa, der har vi Fortropperne til Middagslaget. (*Tjenerne ud.*)

⁵⁴ *honet*: Fransk låneord: Hæderlig, ærlig og skikkelig.

⁵⁵ *bonjour*: Her blandes den franske "bonjour" (goddag) med det at være "ført ajour" - at være opdateret, informeret. Tjeneren har ikke helt styr på de fine fremmedords betydning. [ODS]

- (565) Absalon: (*ind med Natan*) Og det Dyr vover at vise sig her, saa længe jeg er i Stand til at føre et Sværd.
- (566) Natan: Absalon! Absalon!
- (567) Absalon: Jeg kværkede ham i Eftermiddags, saa han var sortblaa i Ansigtet. Men jeg holdt op for tidligt. Jeg holdt op for tidligt.
- (568) Natan: Hvad havde du været nu, hvis du ikke havde holdt op?
- (569) Absalon: Men viser han sig her ved Bordet, saa —
- (570) Natan: Absalon, giv mig den Dolk!
- (571) Absalon: Og da jeg styrter til Far for at faa ham til at gribe ind, finder jeg denne Mær hos ham. Hvad er det for en Verden, vi lever i? Hvis du er Profet, maa du hjælpe mig. Byen maa hældes over med Olie og stikkes i Brand. Der maa være et tordnende Flammehav. Hele dette Helvede maa brænde op, om der kan komme en Verden til at aande i.
- (572) Natan: Det tilkommer Jahve og ikke os at tænde det Baal.
- (573) Absalon: Javisst, javisst. Os tilkommer det at trække i Stadstøjet⁵⁶ og gaa i Selskab med Slyngherne.
- (574) Akis: (*ind fulgt af Akitofel og Joab*) Mine Herrer, mine Herrer, end ikke mellem Filistrene har jeg set Mage til Bord. Alle Israels Forjættelser samlede paa eet Bræt! Ah, Prinsen! Og Profeten! Godaften, godaften!
- (575) Jokanaan: Kongen!
- (576) David: (*ind*) Vel mødt! Det er mig kært at se Jer om mig i Aften. Faa Glæder er større for Mænd end den at sidde i lystigt Lag mellem Venner. Jeg har foranstaltet dette Gæstebud til Ære for Joab i den korte Orlov, han selv har bevilget sig mellem, jeg vil ikke sige Sejrene, men dog Slagene.
- (577) Joab: Jeg takker for Æren. Godt, at du ikke heller behøver at sige: mellem Nederlagene. Først holde dem Stangen, saa vippe dem op. Men det er jo altid nemmere for Generalen at vinde Slaget end for Soldaterne.
- (578) David: Er ikke du Generalen?
- (579) Joab: Ikke over for dig. Kongen er Generalens General.
- (580) David: Vel, Fætter Joab, jeg sætter altsaa min Lid til Fremtiden. — Endvidere har jeg til dette Taffel haft den Glæde, at min yngste Søn er kommen hjem. Men det synes, som om han har misforstaaet Tiden. Jokanaan, lad to Mænd af Vagten gaa til Amnon og sige ham fra Kongen, at der spises, og at der spises nu. Endelig har Kong Akis engang foreslaaet mig Indførelsen af en filistæisk Skik: at Kvinder deltager i Fest Maaltider. Jeg har derfor udsendt Indbydelse til enkelte af mine Mænds Hustruer, og Krigeren Urias's Hustru har modtaget den. Hun vil komme her straks. Mine Herrer, tag Plads. — Jokanaan, er der ikke sørget for Sæde til min Søn Absalon?

⁵⁶Stadstøjet: Festtøj, fint tøj.

- (581) Absalon: Jeg har Kvalme.
- (582) David: Det vil gaa over. Sæt dig. Jokanaan, luk en Skodde op. Mine Herrer, vi begynder at spise.
- (583) Akis: Der har vi Fruen. Det maa jeg sige. Det var en Overraskelse. Saa har man da ikke levet helt forgæves.
- (584) David: Fru Batseba, jeg beder Jer tage Plads mellem Kong Akis og mig.
- (585) Batseba: Ja, nu har jeg altsaa vovet at bryde aarhundredgammel Skik i Israel. Og det, der gav mig Mod, var Tanken paa, at i vor omkalfatrende Tid vil det om 10 Aar være ganske selvfølgeligt.
- (586) Akis: Og det, der i Dag er det eneste rette, er om 20 Aar en Skandale. Ja, saadan er Livet.
- (587) Batseba: Ja, saamænd. Ja, saamænd.
- (588) David: Noget nyt fra Raadet, Akitofel?
- (589) Akitofel: Intet synderligt. Tributten⁵⁷ fra Filistæa indløber regelmæssigt.
- (590) Batseba: I er nok Ordensmennesker hjemme hos Jer, Kong Akis.
- (591) Akis: Til Fingerspidserne, skønne Frue, til Fingerspidserne. Og saa lader vi endda Neglene gro, haahaahaa.
- (592) Jokanaan: Prins Amnon lader melde, at han er upasselig, Herre.
- (593) David: Saa send Bud efter en Læge. Og lad Amnon bære herved.
- (594) Jokanaan: Som Kongen ønsker det.
- (595) David: Smager min Vin Jer, Konge?
- (596) Akis: Den er med et svagt Udtryk guddommelig.
- (597) David: Det glæder mig. (*Pause.*)
- (598) Akis: Vor kære Vært spurgte mig, om Vinen smagte. Jeg kan svare med Sandhed, at dette er en fuldkommen Fest. De gyldne Fade laaner Øjnene af deres Glans, Vinens Klang i Bægrene fylder vore Øren med en sød Musik, Duften af den er i vore Næsebor som luftig Dans af lette Terner, selv Tungen bliver en Letpaataa i Munden, og det kribler dejligt i Fingrene ved at valse mellem Kyllingebejn og Hummerkløer. Saa udsøgt taler dette Bord til Syn og Hørelse og Lugt og Smag og Følelse, at man er nær ved et Fortvivlelsens Udbrud: ”Hvorfor er Mennesket saa plumpt monteret, at det kun har 5 fattige Sanser at opfange Saligheden med?” Med disse Ord vil jeg da udbringe en Skaal for Salighedens kongelige Bereder. Hil Kong David, vor straalende Vært!
- (599) David: Jeg takker, bedste Kong Akis. Det er en af de mange festlige Skikke, I har bragt med til vort saa formfattede Land. Hvor taus I sidder, min unge Profet! Behager Skikken Jer ikke?

⁵⁷Tributten: En skat eller pengeafgift, som et undervunget land betaler til den stat, der har overherredømmet. [ODS]

- (600) Batseba: Vi skal se, Natan sidder og samler Mod til selv at forsøge sig.
- (601) David: Det var en Tanke. Lad os da høre, Natan.
- (602) Natan: Herre, jeg beder Jer.
- (603) David: I plejer nok at have Vand i Slusen. Træk Stigbordet⁵⁸ op, Profet!
- (604) Natan: I vil det. Saa vil jeg forsøge.
- (605) Akis: Bravo!
- (606) Natan: Jeg kan en liden Historie. Der var to Mænd i een Stad, en rig og en fattig. Den rige havde smaat Kvæg og stort Kvæg, saare meget. Men den fattige havde aldeles intet uden et lidet Faar, som han havde købt og fødte op, og det var blevet stort hos ham tilligemed hans Børn; det aad af hans Brød og drak af hans Bæger og laa i hans Skød, og det var ham som en Datter.
- (607) Akis: Emnet er noget for landligt. Og helt uden Kærlighed, det er en slem Begyn-derfejl.
- (608) Natan: Men da en Vandringsmand kom til den rige, nænnede han ikke at tage af sit Smaakvæg og af sit Storkvæg for at tillave noget for den vejfarende, som kom til ham, men han tog den fattiges eneste Lam og tillavede det for den Mand, som var kommen til ham. (*Sætter sig rystende ned.*)
- (609) Akis: Jamen, kære, hvor er Pointen?
- (610) David: Hvad skulde denne triste, utrolige og talentløse Novelle i vort muntre Lag?
- (611) Natan: Det var vist heller ikke rigtigt af mig. Men det brændte mig paa Tungen, fordi det var noget, der nys er sket.
- (612) David: Sket? I Virkeligheden? Her i *mit* Rige? Umuligt. Saa maa I opgive Navnet. Den Mand vil jeg se for mine Øjne. Døden er hver Tyv viss.
- (613) Natan: (*rejser sig, nu helt rolig. Ser paa David*)
- (614) Akitofel: Luften bliver kvalm herinde. Luk endnu en Skodde op.
- (615) David: Hvad er der? Hvorfor stirrer du saadan paa mig? Er der noget ved mit Ansigt? Eller — Nej. Du behøver ikke at svare. Javel. Jasaa.
- (616) Batseba: David, jeg gaar.
- (617) David: Du bliver her, Batseba.
- (618) Batseba: Farvel. (*Ud.*)
- (619) David: Natan, ved I, hvem jeg er? Jeg er Kongen i Riget. Og mit Skæg er tæt og stærkt. Ved I, hvem I er? En dunhaget Plovkarl. Og Gæst ved mit Bord. Men vant til Vin er I ikke. Derfor venter jeg paa jer Undskyldning. Forstaar I, Natan, jeg venter. Hvad fremfører I som jer Undskyldning?
- (620) Natan: At det var dig, jeg talte om, Kong David. Du er Manden.

⁵⁸*Stigbordet*: Ordet betegner en lukkeanordning, en lodret stillet stige af træ eller jern, der kan forskydes og derved regulere gennemstrømningen i fx en sluse eller en grøft. Ordet bruges her overført i den betydning, at profeten blot skal lade sin fordømmelse få frit løb. [ODS]

- (621) David: Jokanaan! — Hvor er han?
- (622) Jokanaan: Her, Herre. — Prins Amnon —
- (623) David: Hvem spørger om Amnon? Grib den Mand dèr! før ham til Fængslet!
- (624) Jokanaan: Profeten, Herre? Det — det kan jeg ikke.
- (625) David: Før ham ud. Han har smædet den af Samuel salvede. Naa?
- (626) Jokanaan: Samuel? Han staar jo der, Herre. Ser I det ikke? Det er jo Samuel selv.
- (627) David: Samuel? — Samuel! — Løgn! Det er ikke Samuel, det er en Dreng fra Landet, der forhaaner Kongen i Paahør af Rigets Mænd.
- (628) Jokanaan: Jeg tør det ikke, Herre Konge.
- (629) Akitofel: Gør din Pligt, Jokanaan! Lyd Kongen! Ingen Narrestreger her!
- (630) Jokanaan: Paa *jert* Ansvar.
- (631) Absalon: Profeten rører ingen!
- (632) David: Hvad vover du, Knægt? Du glemmer det fjerde Bud⁵⁹.
- (633) Absalon: Som du det sjette. Som du er paa Vej til at glemme dem alle nu.
- (634) David: Kast dem i Fængsel begge.
- (635) Absalon: Ingen rører Profeten! — Ser du, David, hvem er det, der lydes? hvem er nu Kongen, du eller jeg?
- (636) Joab: De Ord er for grove. De rykker i Joabs Sværd.
- (637) Absalon: I Snesevis kommer de til mig i disse Dage, Kong David, Mænd af de bedste i Folket og siger: ”David kan ikke længere være vor Konge. Vær du vor Konge.”
- (638) David: Og de Forrædere laaner du Øre i Stedet for at lade dem gribe, hudstryge, henrette.
- (639) Absalon: Dem har jeg hidtil nøjedes med at laane mit Øre, ja. — Kom, Natan, vi gaar. (*De to ud.*)
- (640) David: Og dette er Lønnen for min evige Godhed og Eftergivenesshed! Ja, Joab, nu ser jeg det, du har haft Ret: Stakket er den Sti ”Far med Lempe” og ender i Moradset ”Du er til Grin”. Vel! saa slaar vi ind paa en anden Vej. Rejs dig. Du gaar til Fronten straks. Krigen skal endes hastigt.
- (641) Joab: Vel!
- (642) David: Og skaanselsløst.
- (643) Joab: Vel!
- (644) David: Og med Sejr.
- (645) Joab: Vel.

⁵⁹ *det fjerde Bud*: Jf. Moseloven (bl.a. i GT: 2. Mosebog). I den traditionelle kirkelige fortolkning (katolsk, ortodoks og luthersk) lyder 4. bud: ”Du skal ære din far og din mor.” Det 6. bud, som i næste replik inddrages i handlingen, lyder: ”Du må ikke bryde ægteskabet” (bedrive hor).

- (646) David: De tapreste Mænd i forreste Linie. Forstaar du? Akitofel forsyner dig med alle de Penge, du kan faa Brug for. Naar Landet er erobret, afbrænder du Byerne, og alle vaabenføre Mænd, du faar fat i, hugger du ned. Ogsaa hos Ammonitterne har jeg saaet Huldskab⁶⁰ og høstet Haan. Lad os prøve en anden Slags Sæd.
- (647) Joab: Vel.
- (648) David: Derpaa iler du hjem. Vi sætter Landet her i Belejringstilstand og skaaner ingen, før hele Israels Folk er mig et lydigt Folk.
- (649) Joab: Altsammen forstaaet. Altsammen skal ske.
- (650) Akitofel: De tapreste i forreste Linie! Der er en viss Urias med synderligt Ry for Tapperhed. Allerforrest kunde man maaske saa forsøgsvis anbringe ham?
- (651) David: Nej! Det vil jeg ikke. Det tror jeg ikke, jeg vil. Ja ja, det maa I jo selv om. Det er ikke Kongens Sag at bestemme om Enkeltheder i Krigens Gang.
- (652) Joab: Forstaaet. Skal ske. (*Ud.*)
- (653) Akitofel: Jeg følger ham ud og giver ham den Forskrivning⁶¹. (*Ud.*)
- (654) Akis: Tillader I, Herre Konge? Jeg har lige siden min Barndom haft det med en underlig Tørhed i Halsen, naar der er saadan noget særligt, der sker.
- (655) David: Tag I kun for Jer, Kong Akis.
- (656) Akis: Aah, Tak! det Raad vil jeg følge.
- (657) David: Sig mig engang, Kong Akis —
- (658) Akis: Gerne, gerne.
- (659) David: Svar mig helt ærligt: finder I mig som Konge undskyldningsløs i, hvad der foregaar her?
- (660) Akis: Men kære bedste Kong David! Jeg finder, I handler som en gentleman.
- (661) David: Jeg handler ikke. Magterne handler med mig. Og hvis det nu havde været Jer, Kong Akis, Jer, der var blevet — blevet uafrysteligt forelsket i en Kvinde, der var en andens, hvad havde I saa gjort?
- (662) Akis: Sligt er Hverdagsmad hjemme hos os. De to, der vil være sammen, de flytter sammen, saa længe det varer, det maa den tredie sgu finde sig i. To er jo mer end een.
- (663) David: Jasaa.
- (664) Akis: Jeg som Kongen vilde sende Bud til Manden, at han maatte aflevere hende personlig ved Slottets Port. Saadan har mine Fædre gjort i Aarhundreder.
- (665) David: Og — Dagon?
- (666) Akis: Hvadbehager?
- (667) David: Hvad siger Dagon til sligt?

⁶⁰*Huldskab*: Kærlighed, hengivenhed, venskab.

⁶¹*Forskrivning*: Betegner den konkrete nedskrivning af Davids forlangende eller ordre. [ODS]

(668) Akis: Ham spørger vi skam ikke.

(669) David: Sker det da aldrig, at Dagon vredes?

(670) Akis: Det hænder.

(671) David: Hvad gør I saa?

(672) Akis: Saa kniber vi ham af i Ofrene, til han bliver god igen. I gamle Dage gjorde de omvendt, da lagde de paa. Men saa trækker det bare saa længe ud. Se, hvis jeg maatte give Jer et Raad, min kære Kong David, i al Beskedenhed, imellem os: høflig Uintreserthed, min Herre, høflig U-inter-es-serthed! Med jeres evige Vimsen om Jahve har I vænnet ham, saa han efterhaanden falder til lidt Besvær. Det er meget godt at have sig en Gud; (*Akitofel ind*), det hører sig nu engang til. Men der skal være Maade med alting. Her er det snarere ham, der har Jer, i Stedet for, at — —

(673) David: Det trækker ud paa Natten; jeg takker for jeres gode Ord. Tilgiv, jeg har opholdt Jer saa længe.

(674) Akis: Men kære, bedste! For den Sags Skyld — (*Skænker sig Vin.*)

(675) David: Jeg skylder en Gæst det Hensyn ikke for længe at beslaglægge hans Tid. Godnat, Kong Akis.

(676) Akis: Godnat. Og Tusind Tak for denne uforglemmelige Aften. Skulde det være en anden Gang, vil min Tid endog meget gerne *beslaglægges* igen. (*Ud.*)

(677) Akitofel: Saa gav jeg Joab en solid Forskrivning. Og jeres Ordre om Krigens Førelse lod jeg nedskrive og sende med ham.

(678) David: Godt, Akitofel, godt. — Hvad siger I til dette Gildes Gang?

(679) Akitofel: At det var vel, der nu gik Hul paa Bylden. Denne Aften har afdækket skjult og indelukket Modstand og hårdet Jer til at gaa jer Viljes Vej.

(680) David: Det siger I! Ja, saadan føler jeg det ogsaa. Det gaar frem mod Handling nu. Kræfterne spænder sig i mig. Og hvad er det vel, de raser over, naar det kommer til Stykket? Noget, der alle andre Steder end i dette plumpe, tunge, udviklingssene Bondefolk regnes for selvfølgeligt. Naa, vort Kongestyre er jo, som en for nylig sagde til mig, ungt. Gnidninger maa der til, før Traditionens Slidsk er glat.

(681) Akitofel: Og den Beslutsomme staar Lykken bi.⁶² Det bekræftes. Fra Fronten skal der lige være kommet Sendebud.

(682) David: Fra Fronten? Sendebud? Om hvad? At Hæren er — Er Hæren altsaa knust?

(683) Akitofel: Paa ingen Maade. Hæren gaar daglig frem i smaa Bidder under Abner. Endvidere forlød det, Urias skal være faldet.

(684) David: At Urias — at Urias var — Akitofel, min gamle tro Raadgiver gennem mange skønne Aar, hvad er det for et Lysets Sendebud, I er mig! Hæren i stadig Fremgang, Urias falden paa Ærens Mark! Jeg vidste det, her inderst inde vidste jeg det hele Tiden: han svigter mig dog ikke, han deroppe. — Lad Budet komme! Skynd Jer!

⁶² *den Beslutsomme staar Lykken bi*: Udtrykket er en lettere omskrivning af ”lykken står den kække bi”, på latin ”Fortes fortuna adjuvat”. Munks formulering synes at vægte viljen fremfor dristighed. [OOFV]

- (685) Akitofel: Selv skal jeg hente det. (*Ud.*)
- (686) David: Jeg takker dig, jeg takker dig, mit Livs Gud, jeg takker dig, jeg takker dig, jeg takker dig. — Nu, Akitofel? Men hvad er der hændet, Mand?
- (687) Akitofel: Jeg maa have misforstaaet.
- (688) David: Misforstaaet? Er Hæren —
- (689) Akitofel: Hæren er i bedste Behold. Men Urias —
- (690) David: Hvad han? er ikke — borte?
- (691) Akitofel: Budet er Urias.
- (692) David: Budet er Urias. Ja, ja. Naturligvis er Budet Urias. Saa skrider altsaa Bjerget, Akitofel. Saa er det ude med os. Ude med mig. Lad Kjortelen flænges! Hent mig Aske til mit Hoved!
- (693) Akitofel: Jert Raad er daarligt.
- (694) David: Ved I da noget godt? Kan han søge sin Hustru uden snart at ane alt?
- (695) Akitofel: Han søger hende ikke, sagde de til mig.
- (696) David: Saa ved han allerede —?
- (697) Akitofel: Ingenting. Han følger kun den gamle Krigerskik.
- (698) David: Jahve, du frelser mig dog?
- (699) Akitofel: Jer Glæde er taabelig. Hvad er den Frelse andet end Galgenfrist? Snart spørger hele Folket: ”Hvad er nu det med Urias’s Hustru?”
- (700) David: Ja, I har Ret. Jeg er dog fortabt.
- (701) Akitofel: Jer Slutning er fejlagtig. Ingen er fortabt, der lever og har en Hjernes Brug. Det ene slaar til. — Faa Urias herind, drik ham godt til, og lemp ham hjem til Batseba i Nat, naar han er ør af Vin og sanser uklart. I Morgen rider han igen til Fronten. Naar Barnet fødes, ved Alverden saa, at det er Urias’s Barn. Har man ikke før set Barn, der fødes et Par Maaneder for tidligt og lever og er velskabt? Jahve er vis og stor.
- (702) David: Hvor er I snild, min gamle Raadgiver. Svimlende dyb som en Afgrund er jer Kløgt, og skummel som en Afgrund og forfærdelig. Jeg ved, Fortvivlelsen er over os, at I for min Skyld drives ned i slige Helvedplaners Dyb. Men jeg kan ikke følge — gør det aldrig, aldrig, aldrig.
- (703) Akitofel: Jeg burde nævnt det i et Billedsprog. Saa glider den Slags lettere. Men som I vil, Kong David. Saa raabes Skammen over hele Riget, Israels Ungdom faar at se, hvordan han er, han, som de gamle altid nævnte som *Exemplet* for dem. Jeg spaar en Hausse⁶³ i Horebørn de første Aar herefter.
- (704) David: Min Gud! Min Gud! Min Gud!

⁶³*Hausse*: Fransk ord for stigning i priserne på varer og kurserne på penge og værdipapirer, men bruges også i bredere forstand som her: ”forøgelse”. [ODS]

- (705) Akitofel: Man siger, Urias bestandig bærer et lille Haandsværd hos sig, en Gave fra en Mand, han ærer som en Gud. Maaske han slaar det i Jer i Fortvivlelsen. Har I en Snor, jeg kan bringe Batseba som Afskedsgave til at kvæle sig selv og Barnet med?
- (706) David: Akitofel! Akitofel! Hvad griber jeg til?
- (707) Jokanaan: Et Bud fra Fronten begærer at stedes for Jer, min Herre Konge.
- (708) David: Hvad gør vi, Akitofel?
- (709) Akitofel: Før Budet ind, Jokanaan. — Stram Jer saa op! drik Vin! bliv selv beruset! Skaal, David, Herrens Salvede! lad mig nu se, I er den gamle David⁶⁴, jeg mener den unge, han, der spillede Komædie for Saul og med tusind Gavtyvestreger snød Filistrene. (*Ud.*)
- (710) David: Velmødt, du Sendebud fra Krigen! Naa, hvordan gaar det?
- (711) Urias: (*ind*) Jeg melder fra Abner, at Qurun faldt i sidste Maaned. Men Rabba holder endnu. Dog venter alle, det kommer til Storm om en halv Snes Dage. Her er Brevskaberne til min Herre Kongen.
- (712) David: En halv Snes Dage! Saa kan du naa tilbage, raske Svend.
- (713) Urias: Det regner jeg sikkert med. Men jeg skal jo skynde mig.
- (714) David: Flinkt svaret, Krieger. Kom, sæt dig her ved mit Bord! lad Vinen lædske dig. Det er jo gode Tidender, du har pløjet gennem Nætterne med. Hvad hedder du saa?
- (715) Urias: Jeg hedder Urias.
- (716) David: Urias? Jamen saa var det jo dig — ja, rigtigt, nu ser jeg det — saa var det jo dig, der frelste mit Liv fra Filisterprinsens Spyd.
- (717) Urias: Naa — frelste! Jeg stod jo tilfældigvis dør i første Række, ikke? Det kunde enhver anden ogsaa have slumpet til⁶⁵.
- (718) David: Læg dig kun længere frem paa Bænken, du. Joab har ogsaa berømmet dit Navn for mig. Drik, kære, drik. Jeg har god Tid i Aften. Lad mig saa høre, hvordan gaar Livet ved Fronten?
- (719) Urias: Nok at bestille, Herre Konge. Det lille Haandsværd her, jeg er saa vigtig af, har ikke faaet Tid til at kede sig.
- (720) David: Og hvad med de smaa Ammonitterfrøkener? Du har vel for længe siden fundet dig en sprælsk, storøjet Glut derude. Ikke?
- (721) Urias: Jeg har jo en Hustru hjemme, Herre Konge.
- (722) David: Javisst. Naa saa! Saa det har du! Aah, ja, Batseba, ja, Batseba, Eljams Datter, husker jeg ret. Drik, Urias, drik. Ser du, Urias, Fristelserne — jeg mener, selv for en Konge — maaske jeg vilde fortælle dig — falde kan vi jo alle.

⁶⁴*den gamle David*: Ifølge Bibelen var David først ved Kong Sauls hof, hvor han havde fungeret som musiker og muligvis rådgiver. David høstede dog ogsaa hæder som kriger imod filistrene - han slog bl.a. Goliath ihjel - og vækkede Sauls jalousi, hvorfor han måtte flygte ind i det sydlige Judea og Palæstina, hvor han førte et omflakkende liv og gradvist fik større og større tilslutning, jf. GT: 1. Sam. 22. [BOE]

⁶⁵*slumpet til*: Betegner det, at man ved et tilfælde, et slumpetræf eller et lykketræf opnår noget, ofte uden at tilstræbe det eller vide af det.

- (723) Urias: Naar man tjener en Konge som Jer, Kong David, og har en Hustru, man elsker, er det ikke svært at lade være.
- (724) David: Visst saa. Det kan jeg forstaa. Og jeg skal ikke sinke dig mere. For du længes jo sagtens hjem til — til hende, du elsker?
- (725) Urias: Hjem kommer jeg ikke denne Gang.
- (726) David: Hvad siger du? hvorfor ikke?
- (727) Urias: Fordi — ja, ser I, min Herre Konge — med Skam at melde — hvis jeg tog hjem — hun er jo saa smuk, forstaaer I.
- (728) David: Men hvorfor skulde du ikke tage hjem og glæde dig over det?
- (729) Urias: I spørger, Herre Konge, og den dyre Vin, I beskænker mig med, er ogsaa saa spøgefuld. Men saa drukken er jeg da heller ikke endnu, at jeg ikke ved, det var en snavs Soldat, der brugte sin Orlov til Sengekommers, mens hans Kammerater derude gaar paa Rangel⁶⁶ med Lemlæstelse og Død.
- (730) David: Hør nu, min kære Urias, sligt er dog Fordom. Hvad gavner du dine Kammerater med meningsløst Selvpineri? Saadan en rask og varmbloedet Helt, der har tørstet længe og redet sig svedt, skulde du ikke have Lyst til at læske og svale dig i din Piges hvide Sne?
- (731) Urias: Naa-e, Sne! Batseba er skam ikke det bare Sne. I skulde kende hende, Herre Konge. Jeg mener naturligvis ikke saadan med Kroppen — skønt ogsaa der — saa, saa, nu sætter vi det Bæger til Side. Men aah, min Batseba, der er saadan noget stolt over hende, noget — noget fyrsteligt frit, noget aandeligt rankt altsaa. Det var en Aften — ja, nu griner jeg, men det er mod min Vilje, saa gør det ikke noget, vel? — men altsaa en Aften ved Fronten løb jeg paa et Par Kammerater, der var ude for at tøse den lidt; saa plumper vi ind i et Dansetelt, det *var* nu grinagtigt, vi fik en Del at drikke ligesom nu her, og saa var der et Pigebarn i korte Skørter, hun dansede paa Bordet over os, og hvergang hun kom nær til en af os, fik hun — hi — hi — fik hun et Klask bagi. Jeg skal love for, der var Stemning til Stede. Og sikke vi sang, da vi tulrede hjemad Arm i Arm. Kender I f. Ex. denne hersens:

Den gode gamle Maane
 se det er en rigtig gammel Dreng,
 han ganger paa Sjøv, naar at Solen,
 den Snerpe, hun ganger i Seng.
 Hejkomfaldera i Seng.
 Den gode gamle Maane
 se han er i evighøjt Humør,
 han griner ad Folk, naar de kysses,
 og griner ad Folk, naar de dør.
 Hejkomfaldera de dør.

⁶⁶Rangel: Betyder sold eller svir. [ODS]

Kender I den?

- (732) David: I hvert Fald er det længe siden, jeg har hørt den sidst. Men den er morsom, du. Hahaha.
- (733) Urias: Men det var altsaa det, jeg vilde have fortalt, at da jeg vaagnede næste Morgen, var jeg morderlig skidt tilpas med, at jeg havde været med til at klaske hende, den ammonitiske. For saadan er Batseba, at En skammer sig, naar En har gjort noget, En ikke kan være bekendt. — Jamen hør! hvad er det, jeg sidder og gylper op for Kongen! Det er det søde Ridt og den lange Vin og mig selv og alt det dèr. Men nu vil jeg gaa ud og lægge mig udenfor, til det gryer. Saa paa'en igen! Og skulde I se Fru Urias, vil I love mig, I ikke fortæller hende den Gesikte⁶⁷ med Teltet.
- (734) David: Et sidste Bæger, du gamle Dreng. Nu holder jeg snart selv Hesten an ved den Kro Lystig. Skaal! Og saa er du fornuftig og lakker til dit Hjem. Jeg har en lille Benjaminit⁶⁸ derinde for min egen Mund, skal jeg sige dig, du ved, en af disse kattesmidige, saa det kildrer i Huden. Hvad, du gamle? Er Livet ikke flot? Der er ikke en Dag, uden den er omgivet af 2 Nætter.
- (735) Urias: Hihhi, nej, det er da ogsaa sandt. Og alle Dage slipper op engang, men Natten faar aldrig Ende. Jo, jo, det er lavet godt.
- (736) David: Ja, og vi Mænd begynder vor Tilværelse med at ligge i Kvindeskød. Det er derfor, vi altid siden vender tilbage til det.
- (737) Urias: Hihi. Det har jeg aldrig tænkt over. Det har du evig Ret i. Hihhi. Du er for Resten en grin Kammerat. Hihi.
- (738) David: Haha.
- (739) Urias og David: Hihahihahiha.
- (740) Urias: Men hjem det gaar jeg altsaa ikke.
- (741) David: Hvad er nu det? Jeg befaler dig det.
- (742) Urias: Befaler? Nej, hør nu her. Hvems er Konen, se, det er Spørgsmaalet. Fordi du maaske eventuelt er Konge, er det vel Manden, der bestemmer, hvor tit der skal væres hos hende. Aah, tilgiv mig, hvordan er det, jeg staar her og staar? Er det kun en Drøm? gaar Krikken sidelængs? fremad! hyp! Nej, tilgiv mig, min Herre og Konge. Natteluften vil klare. Jeg lægger mig ved jeres Port en Time. Og ved første Hanegal, af Sted! Har jeg lønnet Jer skidt for jeres Naade i Aften, skal jeg gøre det bedre ved Fronten. (*Ud.*)
- (743) Akitofel: (*ind*) Han vilde ikke.
- (744) David: Nej, han vilde ikke. Det var jert Raad. Bundløst, bundløst har jeg fornedret mig. Hvad vandt jeg ved det? Jeg vil have et Bad. Jeg vil gaa og faa mig et Bad.

⁶⁷ *Gesikte*: En særlig fuldskaabs-efterlignende form af det tyske ord "Geschichte": historie.

⁶⁸ *Benjaminit*: Ordet er kommet af navnet på Jakobs yngste søn, Benjamin, jf. GT: 1. Mos. 35,18 og betegner den "yngste af en flok" eller af flere kammerater. Her efter al sandsynlighed i betydningen "Benjamine", som spøgefuldt betegner den yngste og mest indtagende dame i et selskab. [ODS]

- (745) Amnon: (*ind*) Beskærm mig, Far. Han staar mig efter Livet. Beskærm mig, Far, jeg er saa ung endnu, elsker jo Bygningskunst og skønne Vers og gamle Vaaben, vil ikke endnu —
- (746) David: Hvem staar dig efter Livet? Hvad er det for Daaresnak?
- (747) Amnon: Han slæbte mig ind til hende og skreg, at jeg skulde ægte hende. Hvad saa jeg saa dèr? en sort stilløs Kjole, en mimrende Hage, en graableg Mund og to Øjnes Mælketilgivelse svømmende rundt i sorte Fade med røde Rande. Fy! fy! skal jeg ægte et Spøgelse? Jeg hader hende, jeg hader alle Kvinder — jeg vil ikke ægte — jeg vil leve mit eget Liv. Far, vær mit Skjold.
- (748) David: Hvad er det altsammen, du snakker om? Har ogsaa du mistet Forstanden? hvem finder paa, at du skal ægte — — — Er det Tamar? hvad *er* der med Tamar?
- (749) Amnon: Far, der er det, at — Der er ingenting. Det er et Lune af Absalon.
- (750) David: Et Lune af —
- (751) Amnon: Der er han. Far! Far! Far! beskyt mig!
- (752) Absalon: (*ind, fulgt af Natan*) Her finder jeg dig. — Kong David, har du dømt ham?
- (753) David: Jeg dømmes ingen mer. Hvad er der sket?
- (754) Tamar: (*ind*) Gør ikke Amnon ondt. Jeg beder for Amnon.
- (755) Absalon: Og det er dit Svar, Kong David, til mig og til Tamar, vor lille Tamar, som din døende Søster gav i dit Væрге, og som han dèr har øvet sin bestialske Voldsdaad imod.
- (756) David: (*løfter Haanden som for at afværge et Slag*)
- (757) Absalon: Og du er Konge og staar der og laller, at du dømmes ingen mer. Men er du svag og raadden, saa er jeg ung og stærk. Saa dømmes jeg.
- (758) Tamar: Absalon, bort med Sværdet! han er din Bror! del ikke Navn med Kain⁶⁹!
- (759) Absalon: Han der er ingen Abel.
- (760) Akitofel: Den maanelyse Nat er sort af Folk paa Gaderne, de staar Hoved ved Hoved, og gennem Masserne gaar der en Mumlen: Leve Kong Absalon.
- (761) Natan: Kong David, Amnon maa I ofre Jahve.
- (762) Absalon: Amnon er ikke nok. Der er en anden, du ogsaa maa ofre, skal Kronen ikke blæse af dig i Stormen i Nat. Du maa dømme ham og dig selv. Han maa miste Livet, du hende.
- (763) Tamar: Amnon var syg. Forstaar I Mænd da slet ingenting? Absalon, du, som jeg elsker, og hvis Bror det gælder, hører du ikke, Amnon var syg og er syg.
- (764) Absalon: Saa lad mig helbrede ham efter Lovens Recept om den, der skænder en Jomfru i Israel. Hører du Folkets Mumlen. Din Dom, Konge, din Dom!

⁶⁹*Kain*: Kain og Abel, sønnerne af Adam og Eva. Kain dræbte Abel af jalousi, fordi Gud modtog fårehyrden Abels offer, men ikke agerbrugeren Kains jf. GT: 1. Mos. 4.

- (765) Akitofel: De mumler ikke længere. Nu glammer de.
- (766) Absalon: Hvad svarer du dit Folk?
- (767) David: Hvad svarer du det, Søn?
- (768) Absalon: Ikke jeg, men du skal svare. Maa vælge mellem dine Sønner: Ham eller mig.
- (769) David: Det kan — det kan jeg ikke.
- (770) Absalon: Du maa.
- (771) David: Saa vælger jeg — saa vælger jeg — Jer begge.
- (772) Absalon: Far, Far, hvor har jeg elsket dig engang! Men selv har du lært mig, der var to, jeg skulde elske højere end dig: Jahve og Folket. Derfor beder jeg dig nu: gør Bod for Natan, send Tasken bort, og overgiv Amnon til Dommen, saa skal du staa som Konge til din Død, støttet af mine unge stærke Arme.
- (773) Akitofel: Og nu begynder Stenene at flyve.
- (774) Amnon: Far, svigt mig ikke! beskyrm mig!
- (775) Absalon: Saa vælg da! vælg!
- (776) David: Amnon, min stakkels Dreng, giv mig din Haand, vi to Forbrydere, lad os nu flygte bort fra Jahves Stumhed og Folkets hæse Glam. Kom! Leve Kong Absalon!
- (777) Joab: (*ind*) Hvad sker der her? Paa Riddet ud fra Byen møder jeg Oprørsbander alle Vegne. Hvad Djævlen sker der her?
- (778) Batseba: (*ind*) David, jeg skulde ikke have forladt dig. Jeg skulde ikke have ladet mig skræmme af jeres vilde Ansigter.
- (779) Absalon: Kommer hun her igen! Saa behøves det ej. Ikke at vælge er ogsaa en Maade at vælge paa. Saa erklærer jeg dig da aaben Krig, du David, afsat Konge af Israel.
- (780) Tamar: Du gør det ikke. Jeg slipper ikke dit Knæ. Du faar ikke Lov.
- (781) Absalon: Men ve over dig og din Bolerske, at I tvinger mig saa langt ud! (*Støder Tamar bort. Vil gaa.*)
- (782) Batseba: Storbrovter Absalon, hvad er det, du vover? Hvem gav dig Kongenavn? hvem har salvet dig?
- (783) Absalon: Salvet mig? Natan har sagt —
- (784) Batseba: Hvem har salvet dig? spørger jeg.
- (785) Absalon: Salvet mig — salvet mig — ja —
- (786) Akitofel: Er det med Salven saa vigtigt? De døde salver man, og det frier dem dog ikke fra at forraadne. Heller ikke David, ser I jo, har Salven skærmet mod, at Opløsningen inde i ham er skredet frem og brudt ud. Hellere end at drive Afguderi med en gammel Salve, der jo forlængst maa være vasket af, skulde man maaske spørge efter, hvem der er ung og frisk, uplettet af grove Synder og med Kræfter i sig til at bære Kronen paa et oprejst Hoved.

- (787) Joab: Hahaha.
- (788) Absalon: De Ord har salvet mig, og Folket valgt mig. Og han, der var Israels Dommer, har dømt sig selv. — Kom, Natan, kom! (*Ud.*)
- (789) Natan: Maaske. (*Ud.*)
- (790) Tamar: Absalon! Absalon! (*Ud.*)
- (791) Akitofel: Fremtidens Mand skal have den Kloges Stemme. (*Ud.*)
- (792) Amnon: Nej, Far, nej. Aldrig skal du for min Skyld løbe landflygtig og forhaanet. Nu vil jeg flyve til en bedre Verden. — Du kære Far! — Men forbandet denne raadne Jord! (*Styrter sig ud ad Vinduet.*)
- (793) Batseba: Men Barn da! Barn!
- (794) David: Amn —! — Joab? Joab?
- (795) Joab: Hans Nakke ramte Balustraden. Det er forbi. Naa, det er Krigens Lod, at somme falder. — Og nu til Daad! I denne skønne Nat skal jeg og Akitofel nappes om Jerusalem. Frisk Mod, David! alt er ikke tabt endnu. Jeg traf hernede i Baggaarden det sovende Sendebud, dunked ham ædru med et Slag i Skallen, stak de forseglede Ordre ind paa hans Bryst, fik stablet ham op paa en Hest og pisket den fort igennem en øde Gade. For Hæren kan du altsaa foreløbig være rolig. Den faar nu friske Ordre. Fra dig. Og her —
- (796) Batseba: Hører du ikke, hvad Joab siger, David? Er det en Stilling for Israels Konge at sidde paa Hug som et Spædbarn paa Gulvet? Op! Bid Tænderne sammen for Smerten og gaa imod Oprøret, Mand. Du er jo da Kongen. Hvad vil du gøre? Svar os dog!
- (797) David: Jahve, hør paa min Røst og lad mit Skrig komme til dig. Skjul ikke længer dit Aasyn⁷⁰, skynd dig, svar i min Nød. Mit Hjerte er svedet som Græsset under min brændende Smerte. Mine Ben bliver til Vand i mit Legem, mit Spyt bliver tørt i mit Svælg. Jeg maa vaage om Natten og jamre, som en Ugle mellem Ruiner, for min Synd, der vakte din Harm, saa du tog mig og slængte mig bort.
- (798) Akitofel: (*er kommen ind*) En ganske dejlig Salme tegner det til at blive. Jeg glemte bare det Dingeldangel her. (*Snapper Kronen. Ud.*)
- (799) Batseba: Hvad vil du gøre?
- (800) David: Hvad vil jeg gøre? Gaa over Kedron⁷¹ ensom og træt, segnende under Tomhedens Byrde.
- (801) Joab: Saa er det haabløst. Naar Kongen ingenting vil, er alt, hvad vi evner, omsonst.
- (802) Batseba: Saa gaar jeg med dig. Ensomhed, Flugt, Forbandelse — intet faar Lov at ramme dig mere, uden at jeg vil bære min Del.

⁷⁰Aasyn: Bruges her synonymt med "ansigt". Ordet bruges hyppigt i Bibelen i udtryk som fx "vandre for Guds åsyn". [ODS]

⁷¹Kedron: Navnet på en bæk og en dal mellem Oliebjerget og Tempelbjerget i Jerusalem. [DSD]

- (803) Joab: Hvad Ret har du til at svigte din Livsgerning? Ingen kan holde Israel samlet uden du. Fætter David, Konge, vil du ikke kæmpe for Riget?
- (804) David: Foruden Jahve kan jeg ikke kæmpe.
- (805) Tamar: (*ind*) Han hørte slet ikke paa mig. Ond saa min Absalon ud, som han stod der i Fakkelskæret og tog mod Hyldesten. Nej, aldrig maa han blive Konge ved Selvtægt og Oprør. Du maa kæmpe mod Absalon, Onkel David, for Absalons Skyld.
- (806) David: (*skriger*) Men, Jahve, hvor er du?
- (807) Natan: (*ind*) Ikke hos dig. Og ikke hos Absalon heller. Nu gaar jeg ud i Ørkenen. (*Ud.*)
- (808) David: Ikke hos mig og ikke hos — Natan, du fejler! Hvad er det, der fylder mit Bryst? Dig, Jahve, dig selv? Saa nær i din Strenghed som før i din Mildhed? Forbande mig vil du og støde mig bort? Nej, fortabt er ladt ene. Din Nærhed er Redning, en Naade din Straf. Saa mægtig din Godhed: Hvor utro jeg er, du er trofast; hvor dybt jeg end falder, du gæster mig! Bad da min Sjæl i din Vredes frelsende Ætsning, min Gud. Ej Graad og Fortvivlelses Goldhed er Bod. Giv Kraft til at søgeny Renhed ad Vejen, du byder, om end den er brolagt med Gløder.
- (809) Tamar: Hold fast, Onkel David, hold fast nu.
- (810) Batseba: Hvad er der? hvad sker her? hvad vil du?
- (811) David: Jeg kaldtes til Israels Løftning i Enhed og Guds frygt mod Storhed. Saa dybt har jeg svigtet, at Flugt nu, og Død, er mig lokkende Navne. Men med min besudlede Haand tvættet⁷² ren i den Helliges Harmes skal atter jeg gribe om Sceptret og følge mit Kald for mit Folk.
- (812) Joab: Og derfor?
- (813) David: — derfor, Joab, hvert et Middel til Sejren er det nu vor Pligt at friste. Forklæd dig, opsøg Husai, han maa lade som Ven med Absalon, faa Plads i Raadet, udsugle Spejdere til os og tale den træske Akitofels Anslag sønder. Jeg søger til "De bratte Tinder"s Bjerge, veed i en Hule der for Jer to Kvinder et sikkert Skjul. Du, Joab, følger efter med dem, som du endnu formaar at fylke⁷³ om Kongens Navn. Selv vil jeg samle Bønder

⁷²tvættet: Betyder "at rense", "rengøre" eller "vaske". [ODS]

⁷³fylke: Betyder her "at samle".

og Bjergmænd og med Sværd i Haand i Spidsen
for Hæren kæmpe selv paa Jahves Dag.

(814) Joab: Saa traf jeg da endelig David hjemme engang igen!
(*Ud.*)

(815) Tamar: Oh, da vil jeg ligge og bede for Jer begge, min Far og min Ven.
(*Ud.*)

(816) Batseba: Jeg gemt i en Hule! før giv mig et Sværd! jeg vil staa ved din Side.
Nu ved jeg, hvorfor jeg har arvet Fars brede, fyndige Haand.
(*Ud.*)

(817) David: Men, Jahve, naar Sejren er vundet, og Bjergene ligger besaaet
med Lig af mit Folk — jeg beder dig: lad denne Skændsel og Kummer
saa være min Tugtelses sidste bittert svælgede Drag,
aah, lad mig beholde — jeg trygler dig, Jahve — min prude⁷⁴ Dreng!
min Absalon! Absalon!

5. Akt: V.

BJERGEKN I STJERNENATTEN

(818) Absalon: — saa Husai raader os altsaa til at angribe strax ved Gry.

(819) Akitofel: Det Raad er daarligt, min unge Konge. For ivrige har vi været, ladet os
lokke efter dem ud i ukendt Terræn. Men en Fejl, der rettes, er ingen Fejl. Lad altsaa
blæse til Opbrud, endnu før det lysner. Ad Bjergstien naar vi hurtigt den aabne Slette.
Der er vi i Sikkerhed. Lad saa mig om Resten.

(820) Absalon: Kan I virkelig mene, det er godt at udskyde Afgørelsen? Det er jo ikke til
at holde denne Ventetid ud.

(821) Akitofel: Det maa Katten gøre foran Rottehullet. Ellers faar den ingenting. Forhip-
pelse er Glippelse.

(822) Absalon: Som *I* synes, tør jeg ikke lade være at gøre. Jeg lader da blæse til Opbrud
nu. (*Ud.*)

(823) Akitofel: Gør det, min unge Konge, gør det! — — I er skønne, I Himlens Ædelsten.
Og der er Taaber, der siger, man ikke kan naa Jer. Man kan, hvad man vil! se, jeg
holder den smukkeste af Jer her: Israels Kongekrone. Jeg elsker dig, Israel, elsker
din Stamfader Jakob, der brugte sin Hjerne og fik Magt over Broderen, skønt alle

⁷⁴*prude*: Fornem, stolt, ædel, prægtig eller smuk. Jf. engelsk "proud". [ODS]

Fordele var Esaus. Og Moses, din store Profet, da han stod foran Rødehavet og ikke fortvivlede, men spejdede, forskede, ventede, til Øststormen lod ham skelne den skjulte Revle, saa han førte Folket over, mens Faraos Idioter næste Dag plaskede sig til Døde i det tilbageskyllende Vand. Israel, Israel, din Sans for Chancen, din Udholdenhed, Sjælsstyrke, Vilje til Livet — aah, der er intet Folk paa Jordan, hvem Aand er alt for, undtagen dig. Derfor lever du evigt. Derfor elsker jeg dig.

Og Kræft i min Bug har det været mig Aar efter Aar at se din Krone om den uværdiges Pande. Hvor er du nu, David? flakker du rundt paa de Hamre, hvor du vogtede Faar som Dreng? Lifligt maa det være at opfriske Barndommens Minder. Hvad hvisker I til mig, Eders Herlighed? Oh, Absalons Tid bliver kort. Saa kommer Turen til os, Eders Herlighed. Jer og mig. Hvad spørger I om? Nejnej, nejnej, kun 59. Og jeg bliver 80, jeg bliver 90. Det er i Fedtet og Kødets, Sygdommene sidder. Skind og Ben kan ikke forgaa. Rygtbare⁷⁵ Ting skal vi udrette sammen. Alle Riger, jeg ved om, skal bøjes ind under Israels Aand, Jahve skal have et Tempel af Guld med et Forhæng for Arken af Slangeskind, jeg selv en Kongeborg baaret af Støtter saa dristige som en Ynglings Ben efter Springet. Saa vover jeg det da, sætter dig om min sitrende Pande, du Israels Herlighed. Ser du det, David? Naaer Straalerne fra Stjernen paa mit Hoved ind i det Hyænehul, hvor du søvnløs kaster dig? Rejs dig og hils mig, David. Bøj dig for Kong Akitofel, Israels Drot.

(824) Husai: (*ind*) Hvad er det, du staar med paa Hovedet, Mand?

(825) Akitofel: Med Kronen, Ven Husai. Forfærder det dig? Den er nu min. Om et Aar eller to —

(826) Husai: Du tager fejl, Akitofel. Et andet Sir⁷⁶ er det, Jahve har tiltænkt dig. Der har du mit Reb. I min Søn Zimris Navn rækker jeg dig det.

(827) Akitofel: Hvad rager Zimri mig? Han er død forlængst.

(828) Husai: Og ved du, hvordan han døde? Jeg bad ham hente mig et Lam, og da han dovent gled hen over Marken, sendte jeg ham en Pil mellem Ribbenene.

(829) Akitofel: Kalk! Din Hjerne er fuld af Kalk.

(830) Husai: Ja, jeg skød ham. En Karikatur af et Menneskeliv skulde min Dreng, som jeg havde avlet frisk og sund, ikke gaa ind til. Saa gik jeg til Kongen, der blev rystet og vred og ingenting vilde høre. ”Beviser!” skreg han. ”Beviser!” Men hvad Beviser havde jeg? Og jeg red hjem, og hele Natten gik jeg baglængs langs Aaen under en osende Maane og slog dette Reb.

(831) Akitofel: Vi er ene, Husai. Nuvel. Og hvad saa? Hvor mange unge Mænd har Joab ikke forbrugt i Krigen? Om jeg i Fredens Gerning for at holde min Tankekraft rejst og min Vilje spændt engang imellem havde Brug for en Isak paa Moria⁷⁷ — —

⁷⁵Rygtbare: Vidt bekendt, meget omtalt eller berømt. [ODS]

⁷⁶Sir: Pynt, pryd eller prydelser fx pragtfulde klæder, smykker og lignende. [ODS]

⁷⁷Isak paa Moria: Reference til Guds prøvelse af Abrahams tro og lydighed, hvor Abraham skal drage til Morija-landet og ofre

- (832) Husai: Det rykker i mine gamle Arme. Men jeg hugger ikke i Lig. Ja, Akitofel, du er død. Den tunge Vej over Davids Nedstyrtelse maatte Jahve gaa for at naa til dit Fald.
- (833) Akitofel: Død! ha! ”Nu er Ravnene død”, sagde Aadslæt, det saa, at hun laa paa Æg.
- (834) Husai: Han bød mig at gaa mod Slangen med dens egen Gift.
- (835) Akitofel: Min Gift! er det din lille forkølede Snedighed, at du har bildt Absalon ind, du holder med *ham*, du Davids Mand? Hvad hjælper det dig? Dine Spejdere lader jeg opsnappe, dine Raad bliver ikke hørt.
- (836) Husai: Giv mig saa Kronen, Akitofel! Du har dog bemærket, at Signalet ikke har lydt?
- (837) Akitofel: Har Signalet ikke — Men hvad Døden nøler han efter, den fumlende Knægt? Jeg maa til ham. (*Absalon ind*) . Min kære, unge Konge, hvorfor smøles der med Signalet?
- (838) Absalon: Det var Husai, der mente —
- (839) Akitofel: Hvem spørger om Husais Mening? Signalet til Hjemmarsj maa blæses straks.
- (840) Husai: Jo før vi kan ende Krigen og Absalon hyldes, des bedre. I Løbet af Formiddagen —
- (841) Akitofel: — har Bjergfolket boret sig frem og falder os overalt i Ryggen. Vi maa tilbage til Byen. Jeg har ordnet alt. Har 12 Karle med Adamsæbler som Elletrunter⁷⁸ til at gaa rundt til alle Israels Stammer og udraabe Davids og Amnons Brøde⁷⁹. Vi slaar Batsebahistorien op til den hæsligste Skamplet, som Israels hellige Navn indtil nu er besudlet med.
- (842) Husai: Daarligt skulde jeg kende Absalon, hvis han saa nedrigt vil udlevere sin gamle Far. Gør vi Angreb strax, en ærlig og hurtig Træfning —
- (843) Akitofel: For Helved! naar Bjerget, vi staar paa, er en Ost, der vrimler af Fjendernes Mider — jeg ved det — og Husai ved det.
- (844) Husai: Man fristes snart til at tro, Akitofel spiller under Dække med Fjenden.
- (845) Akitofel: Min unge Prins — hvad jeg vilde sige — min ædle Konge — det er ham, der er en Forræder — i Davids Sold.
- (846) Husai: Galskab! Har I *Beviser*? Du maa svare ham for mig, Absalon. Ellers forlader jeg Raadet.
- (847) Absalon: Nej, bliv, Husai, bliv. I forivrer Jer, Akitofel.
- (848) Akitofel: Ja, jeg forivrer mig, jeg forivrer mig.

sin eneste søn jf. GT. 1. Mos. 22,2. Klippen eller bjerget, hvor ofringen skulle have foregået, kaldes Morija-bjerget og hævdes at være identisk med det sted, hvor Kong Salomon (kong Davids 4. søn!) lod Jerusalems tempel opføre jf. GT: 2. Krøn. 3,1.

⁷⁸*Elletrunter*: Ordet betegner en, oftest hul, delvis udgået træstamme uden top og grene. [ODS]

⁷⁹*Brøde*: Betegner en handling, hvorved man forser sig alvorligt, en overtrædelse eller skyld. [ODS]

- (849) Husai: Det synes, som om de sidste Begivenheder har slidt paa Akitofels Nerver, saa hans Raad ikke længere har den Vægt som før.
- (850) Akitofel: Du gør dine Sager godt, Gamle, du gør dine Sager godt. Men tyndere er mine Nerver dog ikke slidt, end at jeg først af os tre bemærker Spejderen hist.
- (851) Absalon: En Spejder? Rør dig ikke. Ellers kaster jeg Spydet.
- (852) Manden: Jeg rører mig ikke, før han har svaret mig, ham, jeg har spurgt.
- (853) Absalon: Natan!
- (854) Akitofel: Hvad ligger I paa Jorden og lurer efter, Profet?
- (855) Natan: Jeg lytter mod Himlen. Jeg har spurgt alle Gaaders Behersker om den Gaade Synden, og før han har svaret mig noget, har jeg intet Ord til mit Folk. Kun saa meget ved jeg, Absalon: saa længe du holder fast ved den pestbefængte, er din Sag ikke Jahves Sag.
- (856) Akitofel: Er I da alle imod mig, baade kloge og dumme i Nat? Jahve — hvad ved du om Jahve, du Skillingsprofet? Jeg foragter dig. Aldrig har ynkeligere Aand boet i skønnere Kød. Hvem er Jahve? Er det ham, jeg i Moders Liv har fornærmet saa groft, at han gemte den giftige Brand i mit Kød, før jeg endnu var født, saa jeg maatte skrige af Angst for mig selv, dengang jeg naaede den Alder, da alle de andre begyndte at rime Savn paa Favn?
- (857) Husai: Bespotteren staar paa Israels Bjerge. Lad os gaa, før hans Aande smitter os.
- (858) Akitofel: Ja, det er ham, der gav mig Forbandelsen, for at jeg skulde gribe om den med begge Hænder og piske mig med den frem gennem Slid og Stordaad, til Folket maatte forvandle sin Afsky for mig til Beundring og Tak. Saa stor er Jahve, at os, der duer, velsigner han med sin Forbandelse. Hvem er David? Hans Dreng, forkælet med Smykker og Slik. Men jeg er hans Hads Udvalgte, under hans adlende Forfølgelse fra Undfangelsens Stund til nu, da den livslange Dyst har samlet mig Kræfter til at vende mig mod ham og vriste ham Kronen af Haanden. Hvem vover saa længer at vrage mit Raad, at trodse mit Bud?
- (859) Husai: Absalon, staa fast, lad dig ikke forfærde. Det rødmer i Øster. Nu svinder hans Magt. Hvad vil du saa?
- (860) Absalon: Udsted Befalingen, Husai! Gør Hæren klar til Kamp! (*Ud.*)

Husai ud. Natan synker ind i sig selv og ligesom forsvinder i Klippen.

- (861) Akitofel: David, saa vandt du.
Der maa altsaa være en Hemmelighed, som selv *min* Hjerne ikke forstaar.
Havde jeg besejret dig, Jahve, med Godhed i Stedet for Storhed?
Lad det fare!
Saa nær Ophøjelsen! Kan du være min Trone, du krogede spinkle Træ?
Ja, du slaar til.

Smidig og stærk er Strikken, den gamle Vædder kom bissende med, smidig og stærk.
Som en Slange.

Snart stiger Solen over dine Bjerge, Israel.

Det Syn vilde jeg gerne skue endnu engang.

Men jeg har set nok.

Nu vil gamle Akitofel lege. Han vil lege, det er en Trettenaarsdreng, der lægger ham sin kølige senede Arm om Halsen.

Den sidste Vellyst er det at dø.

Farvel, David. Du sejrede altsaa.

Leve Naiviteten!

(862) Joab: (*udenfor*) Saa fremad! fremad! hug ned for Fode. Vi skaaner ingen. Til Angreb! Til Angreb!

(863) David: I Samuels Navn gaar vi frem, gaar vi frygteligt frem. Men Absalon røre ingen! Absalon røre ingen!

(864) Tamar: (*ind*) I maa ikke kæmpe, hører I. Jeg vil finde Absalon. Jeg vil føre Kongen og Absalon sammen. I maa ikke slaa.

(865) En Soldat: Til Side, Kvinde! Hvad vil du her? (*Tamar ud.*)

(866) En anden Soldat: Det er Kongen selv, gaa tilbage, det er den Salvede selv.

(867) En tredie: Snak. Vi har ingen anden Konge end Absalon. Er det den gamle Horkarl selv, saa lad os slagte Grisen.

(868) David: Hvem gav dig Lov til at smæde den Salvede?

(869) Soldater: Du selv. Du selv.

(870) David: Mit Fald giver ikke Jer, der selv søler i alle Laster, Lov til at dømme. (*Hugger ind paa dem. De trænger ham ud.*)

(871) Et Sendebud: Hvor træffer jeg Kongen, hvor træffer jeg Kongen? Jeg kommer med Nyt fra Fronten.

(872) En tredie Soldat: (*stormer frem*) Gaa paa! gaa paa! — Du spørger om Kongen! der er han.

(873) Sendebudet: Hvor?

(874) Soldaten: Derhenne. Paa Mulen⁸⁰.

(875) Sendebudet: Nej, ikke ham. Nej, den rigtige.

(876) Soldaten: Hvad siger du? Fløs!

(877) Sendebudet: Jeg har ikke Vaaben.

(878) Soldaten: Der har du mit. (*Jager Sværdet i ham.*)

(879) David: (*ind, Kæmpende mod Overmagten*) Joab! vi sejrer! vi sejrer! De er jo kun 3 mod 1.

⁸⁰*Mulen*: Betegner en bastard af en ægte hest og et æsel, et muldyr. [ODS]

- (880) Soldaten: (*frem imod ham*) Nu er vi 4, Pralhals.
- (881) Batseba: (*ind*) Vend Jer og kæmp, Soldater, vend Jer og kæmp! Joab! Joab! kom Kongen til Hjælp!
- (882) Joab: (*ind og ud*) Fej dem til Side! ned ad Klipperne med dem! stik, hug, slaa, spænd Ben!
- (883) David: Efter dem! efter dem! Ingen Skaansel! Nu sejrer vi. Nu sejrer vi stort. Histovre myldrer Bjergfolket frem. (*Kampen trækker til Siden.*)
- (884) Sendebudet: Herre Konge! Herre Konge!
- (885) David: Kammerat! er du saaret?
- (886) Sendebudet: Jeg kommer med Bud fra Fronten.
- (887) David: Fra Fronten?
- (888) Sendebudet: Rabba — Rabba er — Ammoniternes ægyptiske Hjælpetropper gik over til os, da de først var lukket ind i Staden — Rabba er jert, Herre Konge.
- (889) David: Batseba, Batseba! hører du! Rabba er faldet. Jahve begynder igen at smile til mig. Snart er Sejren her ogsaa min. Saa holder jeg Absalon i mine Arme igen —
- (890) Batseba: Og jeg?
- (891) David: Jeg kalder Urias hjem fra Fronten, sammen vil du og jeg staa ved, hvad vi har forbrudt, og — Batseba, Jahve er med mig igen: Urias vil skænke mig dig, og jeg gør ham til den mægtigste Mand i mit Rige.
- (892) Sendebudet: Urias, Herre Konge — Urias havde den farligste Post under Stormen — Urias var den første, der faldt.
- (893) David: Faldet?
- (894) Sendebudet: Faldet — vi falder alle — ogsaa — leve Kong David! (*Dør.*)
- (895) Batseba: Urias, min Husbond, paa den farligste Post, kæk i Livet og i Døden kæk! Kær var du mig. Men David, du, som jeg elsker, se, nu er jeg din, helt og ene din.
- (896) David: Rør mig ikke. Gaa. Gaa.
- (897) Batseba: David? hvad er der?
- (898) David: Urias er ikke faldet.
- (899) Batseba: Ikke faldet?
- (900) David: Myrdet er han. Af mig.
- (901) Batseba: Myrdet af dig? Naar han faldt paa sin Post ved Fronten for et ammonitisk Sværd?
- (902) David: Hvem stillede ham paa den Post? hvem styred det Sværd?
Jeg, hvem han munter bragte godt Bud om Krigen, og som til Tak bælgede Vin i ham over Bordet for at taage ham vidløs og narre ham hjem til dit Leje og snyde ham Skylden for mit Barn paa; og som, da det fejlede for mig, lod Abner skaffe ham Heltens Død.

- (903) Batseba: David, hvad siger du mig? hvad har du gjort?
- (904) David: Hvad har jeg gjort? jeg, Israels Salvede, Jahves Yndling! min Gud, min Gud! saa fjernt fra dit Ansigt for jeg, saa dybt i det dybe faldt jeg — Urias, min tapre, ærlige Mand! din Ungdom, din Lykke, dit Liv!
- (905) Batseba: Ved du, jeg hader dig nu? ved du, jeg mest af alt har Lyst til at dræbe dig nu.
- (906) En Soldat: Der har vi dem begge. Imod dem! Kan vi kvase de to, er Kampen ovre og Sejren vor.
- (907) Batseba: Tilbage! gør ikke David ondt! hvem vover at gøre den Salvede ondt?
- (908) David: Lad dem, aah, lad dem!
- (909) Soldaten: Hurtigt! der kommer Folk til Forsvar.
- (910) Tamar: (*ind*) Nej, nej, Onkel David, du maa ikke dø.
- (911) David: Rører I Barnet? Hvorfor skal de uskyldige evigt bøde? Hug da mig, hug da mig, hug da mig! (*Kaster sig vild og vaabenløs mod dem; de viger.*)
- (912) Batseba: Tamar, ramte de dig?
- (913) Tamar: Et lille Sted her ved Brystet. Aah, hvor gjorde det sært. Bløder det slemt?
- (914) Batseba: Lig kun helt stille, du lille.
- (915) Joab: (*ind*) Batseba, hvor er Kongen? Hoho, de viger, de viger. Ejj! og hvad ser jeg histovre? Hej, Akitofel har hængt sig! hej, Akitofel er død! Frem, frem! i Samuels og i Kong Davids Navn, frem! Akitofel har hængt sig, Akitofel er død!
- (916) Batseba: Smerter det meget, Tamar?
- (917) Tamar: Hvis du vidste, hvor mildt jeg har det! Bare jeg maatte faa Absalon at se et eneste lille Sekund, før jeg døde.
- (918) Absalon: (*ovenfor*) Vil I vriste mig Sejren af Hænde! Hvor er den gamle Blodhund, for hvis Skyld Israels Blomst nu mejes? Vis mig ham, saa jeg kan fælde ham.
- (919) Tamar: Absalon, Absalon!
- (920) Batseba: Absalon, hører du ikke en kalde ad dig?
- (921) Absalon: Ho, der er hans Skøge. Maa jeg fare til Mørket for din Trolddoms Skyld, skal du slæbes med i mit Følge.
- (922) Batseba: Skynd dig, Absalon, kom.
- (923) Absalon: Jeg kommer, jeg kommer, til Hævn, til Blod!
- (924) Joab: (*ind*) Værg hende, hugg ham!
- (925) David: (*udefra*) Ve over den, der volder min Søn en Rift!
- (926) Absalon: (*vender sig til Flugt, bliver hængende i Haaret i en Egs Grene, mens Mulen løber*) Slip mig! hvem holder mig fast?
- (927) David: (*nærmere*) Rør ikke Absalon! rør ikke Absalon!
- (928) Joab: Han har spildt vort Blod, Israelitter. Frem mod Oprøreren!

- (929) David: (*ind*) Joab! Joab!
- (930) Joab: (*vender sig efter Hugget*) Der er kun een Konge i Israel.
- (931) David: Selv paa min Dødsseng, Joab, forbander jeg dig for dette.
- (932) Joab: Det faar jeg bære. Jeg maa tænke paa Riget mer end paa Mennesker, David. En Krieger har sin Pligt. — Blæs, blæs! Husai derovre! lad blæse hos Jer! Kampen er endt. (*Ud.*)
- (933) Tamar: Absalon, kommer du ikke?
- (934) David: Jo, Tamar, nu kommer Absalon. (*Søger selv at frigøre og løfte ham, kan ikke, gør Tegn til 2 Krigere, de bærer ham til*)
- (935) Tamar: Er det dig, lille Absalon? De narrer mig dog vel ikke? Nej, dine dejlige Lokker, dem kan jeg kende dig paa. Sig noget, sig, at du elsker mig.
- (936) Batseba: Han kan ikke tale, Tamar.
- (937) Tamar: Hvorfor kan du ikke tale? Aah, det er Graaden, der kvæler din Stemme over alt dette onde, der sker. Men det er jo ovre nu. Og mig maa du ikke græde over, jeg har det saa godt, nu du er kommen, har det saa bare godt. Kysse mig kan du da, Absalon. Jeg fik kun et eneste af dig. Nu skal du give mig Tusinde. Jeg gemmer mig helt ind til dig. Aah, nej, hvor er det dog dejligt at være den, man elsker, saa nær! (*Dør.*)
- (938) David: Jeg sagde: ”Jahve, mere end knuse mig kan du dog ikke.” Men jeg tog fejl.
- (939) Joab: (*ind*) Hornet har allerede vidt og bredt fortalt om Kampens Ende. Oprørerne er ved at kaste Vaabnene og samles under os. Folk jager herudad rundt om fra Byerne. Du maa mande dig op og træde frem.
- (940) David: Min Søn! min Søn!
- (941) Joab: Du maa mande dig op og træde frem og forkynde Folket, hvad Straf du har tiltænkt dem, der forbrød sig mod Kronen og voldte det Blodbad her.
- (942) David: Min førstefødte! det første Smaabarn, jeg bar paa Armen, jeg, der selv var den yngste i Søskenes Flok! Og du sad paa mit Knæ og red Ranke og lø, og jeg lagde dig i Seng og lærte dig Aftenbønnen, før du endnu kunde sige Ordene ret.
- (943) Joab: Og du maa træde frem og takke de Krigere, der var dig tro og vandt dig Sejren i Dag.
- (944) David: Kom, lille Absalon, kom med de runde smaa Hænder, saa beder din Far Aftenbønnen med dig endnu engang: Tak, Israels Gud, for en lang lys Dag, den lyste jo af din Godhed!
Beskærm du din lille Tjener i Nat, saa han vaagner udhvilet af Søvn
og atter møder din Godhed, der lyser over en ny, lang Dag.
— Sovvel, lille Absalon! saa faar du dit Pandekys. Hvor er dit Haar vokset siden i Gaar!
- (945) Joab: Og vil du ikke høre, David, bliver Folket utaalmodigt og spørger efter en tredie Slægt i Israel, der bedre end Sauls og Davids duer til at bære Kronen.

- (946) David: Hvad vil du mig? Lad mig være.
- (947) Batseba: David, er kun de døde til for dig, vil jeg flytte over til dem.
- (948) David: Batseba! Batseba! vil du se til mig mere? kan du røre Haanden med *hans* Blod paa?
- (949) Batseba: Ræk mig den, David! og føl saa her, nej, her under mit Hjerte! føler du det? føler du det, David, min Elskede? Nu har du ligget i Støvet over din døde Søn. Træd saa hen til Folket for din levende.
- (950) David: Støt mig da, Batseba. Og Joab — nej, ikke du.
Husai, kom!
Mit Folk, mit Folk, der samler dig om mig igen!
Man siger mig, jeg skal takke, det vil jeg gerne,
men kan det ikke endnu. Man siger mig, jeg skal straffe,
det hverken jeg vil eller kan.
Man siger mig, saa vil I tage Jer en anden Konge.
Og det forstaar jeg. Det — det vil jeg bede Jer om.
For Israels Navn har jeg skændet. — Guds Solskin laa over min Vej.
Da tog jeg min tro Mands Hustru og myrded ham selv.
Nu pletter mit Folks Blod mit Lands Jord,
og min Slægt er slettet som Sauls.
Døde i Brøde og Skam
Absalon, Amnon, Tamar! Aah Gud! mine Børn! mine Børn!
- (951) Natan: (*rejser sig langsomt, som om selve Klippen fik Liv og blev Menneske*) Israel, saá siger Jahve: den, der sad højt paa min Arm, slap, og jeg slap, og han faldt i det Dyb, hvor kun *min* Fod har Fæste. Skylden er min og hans, og ingen Menneskehaand mægter at rede de Traade ud, og hvo paa Jord tør saa dømme? David, saá siger Jahve: Fordi du i Fald som i Sæde *altid greb efter min Kjortel*, derfor skal atter min Naade tænde sit Ny i din Nat⁸¹, Folket vende sig til dig, min Aand gaa ind i dit Hjerte, og ved din nye Hustru skal af din hærgede Stub Kvist gro op til et Træ, der staar grønt til Tidernes Ende.
- (952) Folket: Hil David!
- (953) Batseba: Jeg takker, takker dig, Natan.
- (954) Natan: Tak Herren og ikke hans Tjener.
- (955) Husai: Kan Smykket vende tilbage?

⁸¹*tænde sit Ny i din Nat*: En betegnelse brugt om månen, når den efter at have vendt hele sin mørke side til jorden viser sig som et smal segl. Den særlige formulering her henviser særligt til nymånens lys. [ODS]

- (956) Natan: Smykket kan vende tilbage.
- (957) Husai: (*giver et Tegn, en Dreng bringer ham Kronen, han giver den til Natan og sammen sætter de den paa Davids Hoved*) Saa rækker Jahve og Folket Isais Søn Kronen igen.
- (958) David: Mit Folk, mit Folk!
Hjertegræsset langs Bækkene,
det, som Tørken sved, og i hvis Rødder Skybruddet sled,
begynder svagt at faa Mod, rejse sig, grønnes.
Hellige blanke Morgentime,
jeg bader mig i dit svale Solskin og drikker din rene Luft.
Israel! Israel! Tak!
Selv vil jeg styre dig.
Aldrig mere skal nogen staa mellem dig og mig.
- (959) Folket: Hil David, Israels Konge!
- (960) David: Og det vil jeg love Jer her ved min Søns og min lille Piges Lig,
at ingen Møje skal spares, for at det Haab,
der nu forjættes mig af min aah saa Elskedes Liv,
kan vokse op under Herrens Formaning
og blive Folket til Ære og Fromme og Pryd,
bedre end jeg har været det.
- (961) Folket: Hil David! Herrens Salvede! hil! hil!
- (962) David: Se, nu staar Solen over vort skønne Land.
Ny Dag begynder.
Saa løfter vi vore Hænder og Sind mod dig,
du der nedstyrter og der ophøjer,
og gennem det alt alene er vort Liv.
Israel ved ingen anden Hilsen til dig end denne:
Vi priser dig, Jahve, thi du er god.
- (963) Folket: Og din Miskundhed⁸² varer evindeligt.
- (964) David: Saa op til Bod og til Tak i Jerusalem! Følg mig, mit Folk!
- (965) Batseba: Begynder en Funke⁸³ af Lykke at lyse i David, min — Husbond?
- (966) David: Hvor kan det andet? Saa god han er!
atter ser han til mig,
giver mig Folket tilbage,

⁸²Miskundhed: Betyder barmhjertighed, medynk, mildhed eller overbærenhed. [ODS]

⁸³Funke: Betyder en gnist - her i den overførte forstand: åndens eller idéens lys. [ODS]

giver mig Lov at beholde dig,
du Elskede, Elskede.
Jo, jo, taknemmelig er jeg.

Men skønt som forhen bliver det jo aldrig mer.